

Kerstboek

Het licht schijnt overal

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Kerstboek

Het licht schijnt overal

met bijdragen van
H. Th. de Booy
D. A. Cramer-Schaap
Gera Jansma-Van Schouwenburg
Greet Konings
Mien Labberton
Hil de Man
W. M. Nijkamp
A. H. Oberstadt-Witsen Elias
Judy Rietveld
A. C. Schuurman
H. Spies-Pieterse
Harm van Veen
C. Wilkeshuis

omslag en illustraties van
Reintje Venema

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam mcmlxiii

Ons kerstboek verschijnt nu voor de dertiende maal. Het is, evenals de voorgaande jaren, bestemd voor verschillende leeftijdsgroepen: van 6-8, van 8-11 en voor 11 jaar en ouder. Er zijn dit jaar bovendien een eenvoudig kerstspelletje en een oudejaarsverhaal in opgenomen. De rubriek 'Zelf aan het werk' bevat behalve de gebruikelijke wedstrijdpuzzles en -opgaven, weer een knutselrubriekje. En een groot aantal boeken staat te wachten op degenen die goed werk inzenden.

Naar onze overtuiging zal 'Het licht schijnt overal' zoals gewoonlijk welkom zijn bij allen die Kerstmis willen vieren: in het gezin, in de kinderkerken en op de zondagscholen.

Inhoud

Er is een kindje geboren <i>C. Wilkeshuis</i> - 8-11 jaar	3
Bobbies lichtje <i>W. M. Nijkamp</i> - 6-8 jaar	7
Een van de heilige drie koningen <i>D. A. Cramer-Schaap</i> - 8-11 jaar	11
Waarom het voor Dorientje geen Kerstfeest was <i>Gera Jansma-Van Schouwenburg</i> - 6-8 jaar	16
Op een driesprong <i>Mien Labberton</i> - boven 11 jaar	21
Bengaals vuur <i>Hil de Man</i> - 6-8 jaar	25
Joppie <i>H. Spies-Pieterse</i> - 8-11 jaar	30
Prettig Kerstfeest <i>Judy Rietveld</i> - 8-11 jaar	34
Voetstappen in de sneeuw (oudejaarsverhaal) <i>H. Th. de Booy</i> - boven 11 jaar	36
De drie Koningen (kerstspelletje) <i>A. H. Oberstadt-Witsen Elias/A. C. Schuurman</i>	42
De witte duif <i>Greet Konings</i> - 6-8 jaar	45
Zelf aan het werk <i>Mien Labberton en Harm van Veen</i>	48

C. Wilkeshuis

Er is een kindje geboren

't Was een vreemde kerstmorgen geworden, vond Josien.

O, ja, ze had al een poos geweten dat ze een nieuw broertje of een zusje zou krijgen, maar omdat het zo lang duurde, had ze er de laatste weken weinig meer aan gedacht. En nu, juist op deze morgen, was het opeens een hele drukte in huis.

Om half acht stond buurvrouw Martens al in de slaapkamer om Josiens jongere broertjes te wassen en aan te kleden en hen naar tante Truus te brengen, die een paar straten verder woonde.

„Het zijn zulke druktemakers,“ zei ze tegen Josien. „Als er een kindje geboren wordt moet het rustig zijn in huis.“

Josien was al acht, bijna negen. Die kon zichzelf wel helpen, meende buurvrouw.

„Trek je goeie jurk maar aan, kind. En als je die knoopjes op je rug niet dicht kunt

krijgen, vraag dan je vader maar even. Ik ben zó terug, en dan mag jij met mij mee naar huis."

Maar toen Josien naar vader ging om haar met die lastige knoopjes te helpen, kon hij er met zijn dikke vingers niets mee beginnen. „Laat je jurk maar open tot buurvrouw terugkomt," zei hij een beetje ongeduldig. Nou, die bleef gelukkig niet lang weg. „Kom maar gauw hier met je knoopjes," zei ze. „Je vaders handen staan er vandaag niet naar, denk ik." In een wip zat de jurk netjes en toen ging Josien met buurvrouw mee.

Buurman was er niet. Die was gistermiddag op zijn nieuwe blauwe bromfiets naar zijn oude vader en moeder getuft.

Josien had eerst een boterham gegeten en ze zat nu alleen in het kleine voorkamertje, want buurvrouw was weer weggegaan om bij moeder alles nog wat te redderen.

„Ik blijf misschien wel even weg," had ze gezegd. „Hier, ga jij maar zolang wat lezen en plaatjes kijken."

't Was een kerstnummer van 'De Strijdkreet,' dat ze Josien in handen had gestopt, de krant van het Leger des Heils. Buurvrouw was zelf ook bij het Leger, wist Josien, ze liep vaak met die krant langs de huizen. Kom, ze zou hem maar eens bekijken. Buitenop stond een grote prent, die de stal van Bethlehem voorstelde. Maria zat in een lange jurk bij de kribbe met het kindje Jezus op haar schoot; het zat rechtop en hief zijn rechterhandje omhoog. Jozef stond erachter, hij droeg een baard met allemaal krullen. De os en de ezel keken met vrome koppen toe en de tekenaar had ook de drie Koningen niet vergeten. Een van hen had een wonderlijke muts op, maar de twee anderen droegen prachtige kronen. En op hun uitgestrekte handen lagen de geschenken voor het Kerstkind: goud, wierook en myrrhe. Dat had de juffrouw van de zondagsschool hun ook verteld. Wat wierook en myrrhe wel waren wist Josien niet meer zo goed, maar dat het iets héél bijzonders moest zijn geweest kon je aan de mooie namen wel horen.

't Wat eigenlijk maar een gekke stal, vond ze, helemaal zonder een muur van voren. Je kon wel het schuine rieten dak zien, net of die stal zomaar doormidden was gezaagd. En bóven het dak, aan de donkere hemel, straalde de ster met lange punten als de spaken van een wiel.

Onder de plaat stond op een golvend lint met mooie schrijffletters: „Er is een kindje geboren . . ."

Ja ja, dat was héél lang geleden gebeurd, en het gebeurde ook héél ver weg, helemaal in Bethlehem . . . Maar vandaag zou er weer een kerstkindje komen, en niet aan het andere einde van de wereld. In hun eigen huis!

Wat duurde die morgen lang! En wat bleef buurvrouw lang weg!

Josien keek telkens even naar buiten. De kleine huizen en de tuintjes aan de overkant van de straat waren donker in de grijze morgen. Maar bij de burenhuizen hadden ze zeker de kerstboom al aangestoken: ze zag de lichtjes spiegelen in de ramen.

Om tien uur zag Josien vader voorbijrijden op zijn rode brommer. Ze bonsde tegen de ruit en zwaaide, maar vader keek niet eens om. Had die even een haast!

Om elf uur stapte de wijkzuster van haar fiets en even later hield de volkswagen van de dokter voor hun huis stil.

„Nu zal het kindje gauw geboren worden,” wist Josien.

En ja hoor, een half uurtje later kwam buurvrouw terug. Wat keek ze vrolijk, het hele kamertje werd er opeens licht van!

„Nou meid, je hebt een broertje gekregen,” zei ze hartelijk. „Een kerstkindje!” En ze gaf Josien een kus.

„Hoe heet hij?” vroeg ze.

„Wimpie,” zei buurvrouw, en ze veegde lachend een paar tranen van haar wangen.

„Eigenlijk Willem natuurlijk, maar we zeggen gewoon Wimpie.” Nòg een broertje erbij? Josien had heimelijk verwacht dat het een zusje zou zijn. Maar ze vond het evengoed heerlijk, te meer omdat dit kleine jongetje een kerstkindje was!

„Mag ik nou naar huis, buurvrouw?”

„Je moeder en de baby moeten eerst wat slapen, kind. Om een uur of vier gaan we eens kijken,” beloofde buurvrouw.

Josien zuchtte, ze kon haast niet zolang wachten. Maar eindelijk sloeg het koekoeks-klokje viermaal, en toen liepen ze samen door het achtertuintje naar Josiens huis.

„Vooral stil doen, niet met de deuren slaan,” waarschuwde buurvrouw. Nou, dat wist ze zelf ook wel. Je moest zo'n wurm natuurlijk niet laten schrikken!

Vader zat aan de tafel in de huiskamer brieven en kaarten te schrijven. De ooms en tantes en kennissen moesten ook allemaal weten dat Wimpie er was.

De schuifdeuren naar de achterkamer stonden op een kier en bij het licht van een schemerlampje zag Josien moeder in bed liggen. Naast haar was het wiegje neergezet, dat de laatste weken aldoor in de bijkeuken had gestaan.

„Ga maar gauw eens bij moeder kijken, Josien,” zei vader opgewekt.

Moeder glimlachte en trok haar naar zich toe. „'t Is een kerstjongetje,” fluisterde ze gelukkig.

„Mag ik even in de wieg kijken, moeder?”

„Kom maar hier,” zei buurvrouw en ze trok het lakentje wat terug. Josien zag een roze, rimpelig hoofdje met een dun borsteltje van bruine haartjes, en handjes als kleine schelpen.

„Is hij niet lief?” vroeg moeder.

„Ja, wel lief . . .” zei ze aarzelend. Maar ze vond eigenlijk dat de kleine Wimpie niet kon hálén bij het kerstkindje van de plaat, dat zo kwiek bij zijn moeder op schoot zat en zó wijs keek, of hij al op de grote school zat!

Buurvrouw moest nu naar het Kerstfeest van het Leger en Josien ging bij haar vader aan de tafel zitten. Die schreef nog maar steeds met zijn oude, roestige kroontjespen, die vreselijk kraste.

Wat vreemd was het in huis, nu moeder in bed lag. Je hoorde haar bijna niet, maar uit het wiegje kwam af en toe een snuivend geluidje.

Josien moest alweer aan de kerstplaat denken.

Nou, het was thuis heel anders dan in Bethlehem! De kamer hier was ook niet groot, maar hij was in ieder geval beter dan die open stal . . . Ze keek eens naar vader, die leek ook niets op Jozef. Jozef zou wel geen brieven geschreven hebben en bovendien had hij een baard, die zo golfde alsof hij hem uit zee had opgevist. Moeder zat niet in een lange sleepjurk bij de kribbe zoals Maria, maar ze lag in bed.

En de drie Koningen waren er ook niet . . .

Ze hoorde opeens gestommel in de gang, toen ging de kamerdeur open. 't Was opa met oom Piet en neef Gerrit.

„De vrouwen komen vanavond wel even,” zeiden opa en oom, toen ze vader feliciteerden. „Och ja,” ging opa voort, „je leest in de Bijbel ook maar alleen over mannen, die bij de kribbe kwamen. Van vrouwen vertellen ze niets.”

Hij moest lachen om zijn eigen grapje.

Ze hadden alle drie een cadeautje bij zich, zag Josien.

„We hebben ook wat voor Wimpie meegebracht,” zei opa tegen moeder, en hij wikkelde het papier van een doosje en liet haar een zilveren bekertje zien.

„Daar heb ik vroeger zelf nog uit gedronken. Ik dacht, als nummer vier komt, dan krijgt die dat bekertje.”

Oom Piet opende een grote wit kartonnen doos. Nét wat Josientje had gedacht: een pracht van een kerstkrans met rode en groene vruchtjes op de glimmende korst. Heerlijk!

De sinaasappels, waarmee neef Gerrit kwam aandragen, had ze allang zien blinken in de zak van doorschijnend papier. Wat een grote waren het! Alle drie legden ze hun geschenken op het tafeltje naast moeders bed. „Jullie lijken warempel de drie Koningen wel,” zei moeder dankbaar. De drie Koningen? Josientje wist wel beter!

Opa had een tabakswinkeltje, oom Piet werkte bij de Plantsoenen en Gerrit bij de blikfabriek. Maar toch . . .

„We mogen de kleine zeker wel even zien?” vroeg opa.

„Ga je gang,” zei vader, en de oude man boog zich over de wieg.

Hij schudde het hoofd, toen hij Wimpie zag. „Wat begint een mens zijn leven toch in het klein,” merkte hij op.

„'t Is al een hele tijd geleden dat wij er zo bij lagen,” zei oom Piet. Alleen Gerrit zei niets. Hij maakte met zijn tong een geluid net of hij zijn hondje lokte, en streek voorzichtig met zijn handen over de dekentjes. Het viel Josien op hoe ruw die handen waren en hoe vol schrammen en littekens van het blik waar hij mee omging. Maar alle drie keken ze heel eerbiedig naar het kindje, ja, net zo eerbiedig als de Koningen op de plaat van het kerstnummer. En al hadden ze dan geen goud, wierook en myrrhe meegebracht, toch wèl zilver, gebak en vruchten.

Het was heel stil.

Toen opeens zei opa: „Ieder pasgeboren kind is weer een wonder. Het is een kaarsje dat Onze Lieve Heer aansteekt in de hoop dat het de wereld een beetje licht zal geven.”

„Zulke dingen denk je vooral op Kerstmis,” zei oom Piet.

Neef Gerrit bromde instemmend.

„Ik hoop, opa, dat je gelijk hebt wat Wimpie betreft,” zei vader. En moeder glimlachte omdat ze zulke woorden prettig vond om te horen.

Het leek in de kamer nu toch wel helemaal op Bethlehem, vond Josien.

„Zouden de engelen en de ster er nu ook zijn?”

Stilletjes sloop ze door de gang naar buiten.

Er waren geen engelen en geen ster: het regende.

Maar ergens in de buurt zong een radio een kerstlied.

En op de punt van een schoorsteenkapje viel tussen de daken door het licht van een vroege straatlantaarn, en het leek nu net, of er een natte ster zilverachtig blonk in het donker.

Het was wel wat anders dan tweeduizend jaar geleden in Bethlehem, maar het was toch ook precies hetzelfde.

Telkens als er ergens een kindje werd geboren was er ook Bethlehem, dacht Josientje. En dan kwam er ook wel een Koning, en er zong wel een engel en er blonk een ster. Ze neuriede het liedje dat ze op de zondagsschool had geleerd: „Er is een kindeke geboren . . .”

En ze wist zelf niet goed of ze dit nu van de kleine Jezus of van de kleine Wimpie zong.

W. M. Nijkamp

Bobbies lichtje

Daar liepen Bobbie en vader. Maar ze liepen niet gewoon hoor! Oh, nee. Vader liep voorop en Bobbie achter hem. Vind je dat een beetje raar? Maar het kon heus niet anders. Weet je waarom niet? Wel, ze droegen een kerstboom! Vader droeg het onderste stuk. Dat was zwaar: een dikke stam en een heleboel brede takken. En Bobbie? Nu die droeg de kroon, het dunne topje met de fijne takjes. Dat móést hij wel vasthouden. Want anders sleepte de top van de kerstboom over de straat. En dat mocht natuurlijk niet. Dan zou de boom vuil zijn als ze er mee thuis kwamen.

En daarom liep Bobbie achter vader en niet naast hem. Bob paste wel heel goed op dat er geen enkel takje over de straat sleepte. Want de straat was modderig; het regende en er lagen grote plassen op de stoep.

Nu gingen ze de hoek om. Nog een klein eindje en dan waren ze thuis. Moeder zag vader aankomen . . . maar waar was Bobbie? Ze moest héél goed kijken en toen zag ze Bobbie achter vader stappen. Moeder deed gauw de deur open.

„Ha, wat een mooie kerstboom hebben jullie gekocht,” zei moeder. „De emmer met zand staat al klaar in de keuken. We zetten hem er meteen in.”

Dat deden vader en moeder samen, want dat was een moeilijk werkje. Bobbie schep-te met een grote lepel nog een heleboel zand in de emmer en klopte dat stevig aan met zijn handen.

„Nu staat hij mooi recht en stevig,” zei vader. „Kom maar, dan trekken we onze jas uit en dan gaan we eten. Ik heb honger gekregen van dat sjouwen.”

„Nou ik ook hoor! Ik eet wel honderd boterhammen,” zei Bobbie.

Toen kwamen Ans en Piet uit school. „Wat een prachtige boom!” riep Piet. „Gaan we die vanavond versieren?”

„Dat kan niet,” antwoordde moeder, „want de boom is nog nat van de regen. Morgen krijgen jullie vakantie en dan gaan we de kerstboom versieren.”

Bobbie at geen honderd boterhammen. Hij at er drie. Weet je waarom? Hij had zo'n slaap van het sjouwen met de boom, dat zijn ogen bijna dicht vielen. Nu, en dan kun je niet goed eten, dat weet je ook wel.

Vader bracht zijn Bob dan ook maar heel gauw naar bed en Ans en Piet hielpen moeder met afwassen.

„Zonder jou was die boom nooit zo mooi schoon thuis gekomen,” zei vader.

„Hmmm,” deed Bobbie, want hij sliep al zo'n beetje.

De volgende morgen moesten Ans en Piet en Bobbie eerst nog naar school en om twaalf uur begon de vakantie. De Kerstvakantie.

Bobbie kwam van de kleuterschool. Hij liep op de stoep en keek naar zijn kaplaarzen. Die stapten van de ene tegel op de andere . . . en niet op de strepen er tussen. Dat is moeilijk, want je moet gròte passen maken om niet op de strepen te komen met je kaplaarzen. Ineens stond Bob stil . . . wat was dat? Daar bij de stoeprand in de goot? Iets roods. Bobbie liep er heen. Het glansde en gloeide in de zon. De zon piepte net achter een dikke wolk vandaan. Anders had Bob het vast niet gezien. Nu raapte hij het op . . . mooi rood glas, en een heleboel lichtjes er in.

„Voor de kerstboom,” dacht Bobbie en hij holde naar huis.

„Kijk eens moeder, wat een mooi ding voor de kerstboom. Mag dat er in hangen? Ja, hè?” riep Bob.

Maar moeder had het druk met eten koken. Ze zei: „Fijn Bobbie, straks zullen we het bekijken.”

Bob ging naar de kraan en waste het rode ding goed schoon. Oei, wat was het nu mooi! Toen stopte hij het in zijn broekzak, want Piet en Ans kwamen thuis en ze gingen eten.

„Even helpen met afwassen en opruimen, jongens,” zei moeder, „en dan gaan we de boom versieren.”

Ze waren nog nooit zo vlug klaar geweest!

Toen zette moeder heel voorzichtig de dozen met kerstversiersels op tafel.

Mooie slingers, prachtige glazen bollen, sterretjes, klokjes en de grote glinsterende ster voor boven op de boom. Eén bal was stuk gegaan. „Wat jammer,” zuchtte Ans, „hij was net zo mooi.”

„Ik heb een nog veel mooiere,” riep Bobbie en hij graaide in zijn zak. „Kijk eens, zelf gevonden! Op straat!” Het rode ding lag te glinsteren in zijn hand en Bob aaide er voorzichtig met zijn vinger over. „Mooi hè?” zei hij zachtjes.

Piet kwam er bij. „Poeh,” zei Piet, „wat heb je dáár nou aan: een achterlicht. Dat kan toch niet in de kerstboom, hè moeder?”

„. . . een achterlicht . . .” zei Bob. „Nietes. 't Is een heel mooi ding en ik heb het zelf gevonden.”

„Welles, 't is een achterlicht. Gewoon van een fiets,” zei Ans, toen ze het mooie ding bekeken had. „Dat kan niet eens hangen. Zie je wel, er is geen lusje aan en geen haakje.”

„Een achterlicht . . . nietes, 't is veel mooier en het kan wel in de kerstboom hangen, hè moeder?” vroeg Bob. Zijn lip beefde en hij begon haast te huilen.

„Laat eens kijken, Bobbie. Ja hoor, het is een achterlicht van een fiets. Maar ik vind het ook heel mooi hoor.”

„Mag het dan in de kerstboom hangen? Ja hè?” vroeg Bob en hij ging dicht bij moeder staan.

„Ah joh, dat kan toch niet; een achterlicht is toch geen kerstversiersel,” zei Piet.

„Het kàn toch niet hangen, dat heb ik je al gezegd,” zei Ans. „Er zit niet eens een lusje aan.”

„We zullen het vader vragen,” zei moeder. „Natuurlijk mag jouw mooie rode licht wel in de kerstboom. En misschien weet vader er wel iets voor te bedenken.”

Bobbie kon haast niet wachten tot vader thuis kwam. Hij moest elke keer naar zijn mooie lichtje kijken en poetste het telkens weer op.

Eindelijk kwam vader.

„Kijk eens vader, wat mooi. Dat mag toch in de boom hangen hè! Ik wil het zo graag.”

„Vader, het is gewoon een achterlicht van een fiets. Dat kàn toch niet in de kerstboom?”

„Vader, het kan niet eens hangen!”

Ze praatten allemaal door elkaar. Maar eindelijk begreep vader alles. Gelukkig maar.

„Het is een prachtig achterlicht dat je gevonden hebt en het is vast wel een mooi versiersel. Geef mij het plakband maar en een paar dunne ijzerdraadjes.” Wat was vader toch knap! Hij maakte zo maar dat Bobbies lichtje kon hangen, echt aan de kerstboom.

En toen alle kaarjes brandden flonkerde Bobbies licht zo, dat iedereen er telkens naar moest kijken.

„Mooi is-ie hè?” zei Bob.

„Nou en of,” vond Ans.

„Het is zowat het mooiste van de kerstboom,” zei Piet.

„Ja”, zei moeder. „Maar Kerstmis is dan ook het feest van het Licht. Omdat er op een donkere nacht, heel lang geleden, een Kindje geboren werd. En dat Kindje heeft later, toen het groot geworden was, heel veel mensen gelukkig gemaakt.”

En toen vertelde vader het verhaal van Christus' geboorte, daar in die stal, en van de ster die aan de hemel verscheen. De ster, die de herder bij hun schapen en de drie Koningen de weg wees naar de plaats waar het Christuskindje in zijn kribbetje lag. Moeder en Ans en Piet en Bob luisterden naar vader en daarna zongen ze een paar kerstliedjes.

Al die tijd gloeide en glinsterde Bobbies rode lichtje tussen de groene takken. En ze waren allemaal blij dat Bobbie het gevonden had.

D. A. Cramer-Schaap

Een van de heilige drie koningen

Sinds mensenheugenis was het zó'n koude winter niet geweest! Als de kleine Warjuscha, die met haar grootvader midden in het grote, donkere bos woonde, in bed lag, kon zij in de verte de wolven horen huilen. Dan trok zij rillend de oude kapotte paardedeken over haar hoofd en stopte haar vingers in haar oren. 's Nachts was Warjuscha bang voor de wolven, maar overdag, als de zon zo vrolijk schitterde op de sneeuw en grootvader haar uitlachte en beweerde dat de wolven alleen maar huilden omdat ze jaloers op de mensen waren met hun lekker warme huizen, was zij al haar angst alweer vergeten.

Het liep nu tegen Kerstmis.

Grootvader zei dat hij nodig naar het dorp moest; hij had zo goed als geen tabak meer en een Kerstmis zonder pijp kon hij zich niet voorstellen. Ook allerlei andere dingen had hij nodig. Hij had kou gevat en hoestte lelijk, maar toen Warjuscha zei, dat zij best in het dorp boodschappen kon gaan halen, wilde hij daar niet van weten. „Drie

uur heen en drie uur terug, dat is toch veel te ver voor een meisje van acht jaar," zei hij, maar of hij daarbij ook aan de wolven dacht wist Warjuscha niet. Wie weet waar hij aan dacht!

Zo vertrok hij dan in alle vroegte, met stok en lantaarn. Warjuscha stond voor het raam en keek hem na tot zij het licht van de lantaarn niet meer kon zien. Bang was zij niet. Grootvader liet haar vaak in de hut alleen. Hij was houthakker en moest dikwijls diep in het bos werken.

Waarom zou zij ook bang zijn? Overdag vertoonden de wolven zich niet in de buurt van de mensen en wie zou het in zijn hoofd krijgen haar kwaad te doen? Die gedachte kwam niet eens bij haar op. Zij kende immers iedereen en de mensen kenden haar. En bovendien: wie zou zich met dit barre weer in het onherbergzame bos wagen?

Zij ruimde de tafel op en veegde het kamertje aan. Zij wierp een houtblok op de kachel en vulde de voorraad aan uit de schuur. Aan de haak op de deur zag zij grootvaders oude kapotte schaapspels hangen, die hij bij zijn werk droeg; vandaag had hij zijn dikke duffel aan, waar hij het altijd koud in had, maar als hij naar het dorp ging, wilde hij er netjes uitzien, en voor een nieuwe pels ontbrak hem het geld.

Toen zij klaar was, ging zij aan de tafel zitten en haalde uit de tafellade haar schatten te voorschijn: een rood lintje en een groen, drie koperen knopen, een armbandje met een kapot slootje dat haar moeder die gestorven was haar nog gegeven had en - het mooist van alles - het plaatje met de drie koningen, dat grootvader verleden jaar Kerstmis bij de tabak had gekregen.

Grootvader zei dat het alleen maar reclame voor de tabak was en dat zag je ook wel, omdat de kistjes die de koningen droegen geen goud, geen wierook en geen myrrhe bevatten, maar tabak, sigaren en sigaretten!

Maar toch werd zij het nooit moe naar de mannen in de mooie mantels te kijken en naar hun gouden kronen: precies de kroon die het Mariabeeld in de kerk van Mochawo droeg, waar Warjuscha als het zomer was en de wegen weer begaanbaar waren, geregeld met grootvader heen ging.

Maria, haar buurmeisje dat halverwege Mochawo woonde, zei dat de heilige drie koningen elk jaar tegen Kerstmis door het bos kwamen op weg naar Bethlehem. Zij beweerde zelfs dat zij het vorige jaar hun voetstappen in de sneeuw en de stralende ster aan de hemel gezien had die hun de weg wees. Maar toen Warjuscha er met grootvader over gesproken had, had die alleen maar gelachen en gezegd dat Maria een grote gans was en dat Warjuscha niet alles geloven moest wat die haar vertelde. 'Maar toch,' dacht Warjuscha toen ze de drie koningen weer voorzichtig in de tafella schoof, 'kon Maria best gelijk hebben. Had grootvader ook niet gelachen om de raaf die volgens Maria twee dagen op het dak van haar huis gezeten had - een teken dat er spoedig in dat huis een ongeluk gebeuren zou, - en wás Maria's grootmoeder niet diezelfde week nog van de hooiwagen gevallen?'

„Klap," zei de la, en „klip" zei ook meteen de klink van de deur; tot haar verbazing zag Warjuscha de deur heel langzaam opengaan en een man op de drempel staan, een grote man met een baard en een stok in de hand.

Ze keken elkaar aan en geen van beiden zei iets, maar Warjuscha's hart begon sneller te kloppen.

Zij kende die man niet; zij wist zeker dat het niet iemand uit de buurt was. Wat wilde

hij en hoe kwam hij hier midden in het bos, waar alleen maar houthakkers de weg wisten? Langzaam kwam hij naar haar toe en bleef bij de tafel staan. Hij keek de kamer rond; zijn ogen gingen van de schaapspels aan de deur naar de zaag aan de wand, van de zaag naar grootvaders pijp en tabakspot op tafel en van de tabakspot naar het stuk spek aan de spijker boven de haard, om tenslotte op haar te blijven rusten. „Ik ben verdwaald,” zei hij, „ik moet naar Perjebori, naar het station.” Het klonk verre van vriendelijk. Hij sprak de woorden anders uit dan grootvader, maar als tante Nina die uit de grote stad Moskou kwam en grootvader eens bezocht had. „Zou je vader mij met de slee naar Perjebori kunnen brengen?” Zij schudde van nee. „We hebben geen paard,” zei ze zacht, en „grootvader is niet thuis. Hij is naar Mochawo om tabak.”

„Wanneer komt hij terug?“

„Zo gauw mogelijk,“ zei ze. „Om de wolven,“ liet zij er op volgen.

Hij gooide zijn muts op tafel en ze zag dat hij blond haar had. Weer vroeg ze zich af, hoe hij toch in het bos gekomen was . . . Of zou hij misschien . . .

Haar adem stokte; zij dacht aan het verhaal van Maria: vreemde voetstappen tegen Kerstmis in de sneeuw . . . zou het een van de koningen zijn? Maar er waren er toch drie? Zouden de anderen misschien buiten staan?

De man trok een stoel naar zich toe, en ging tegenover haar zitten. Of hij haar gedachten raadde, zei hij: „We waren met ons drieën; de twee anderen ben ik kwijt geraakt, gisteren in de sneeuwstorm. Zijn die hier niet langs gekomen?“

Nu wist Warjuscha het zeker. Het was een van de koningen. Hij had nog een verre reis voor de boeg; daarom wilde hij zeker in Perjebori de trein nemen.

„Ik heb niemand gezien!“ zei ze bevend.

Hij trok de tabakspot naar zich toe en keerde die om op de tafel. Teleurgesteld zette hij hem weer neer: hij was leeg.

„Heb je niets te eten?“ vroeg hij en keek naar het spek boven de haard.

„Een koning!“ dacht ze, „een koning mag je niets weigeren. Daar zal grootvader het toch zeker wel mee eens zijn . . . “

Zij stond op en liep naar de haard; voordat zij de ketel met soep - hun avondeten - boven het vuur hing, wierp zij gauw de grote houtblokken op de vlammen. „Bewaars die tot vanavond,“ had grootvader gezegd, maar een koning moest het toch warm hebben! De man aan tafel volgde aandachtig haar bewegingen. Hij scheen tevreden, want toen zij terug kwam, vroeg hij - en het klonk al veel vriendelijker - „Wonen jullie alleen hier in het bos?“

Warjuscha knikte.

„Vader is in de oorlog gevallen,“ zei ze, „en moeder is dood.“ Maar ze dacht aan de lege tabakspot en aan het zakje tabak in de tafella, de dure tabak die grootvader alleen op feestdagen rookte en die daar nu op Kerstmis wachtte. Even nog aarzelde ze, toen haalde ze het te voorschijn en schoof het hem toe. Ze wist dat grootvader dit ook gedaan zou hebben. Hij bedankte niet, maar begon meteen zijn pijp te stoppen en te roken. De fijne tabak scheen hij doodgewoon te vinden, want hij zei er niets van . . . daar was hij dan ook een koning voor.

Telkens moest zij tersluiks naar hem kijken en daarbij dacht ze dat ze zich een koning toch anders voorgesteld had . . . meer als die op het plaatje, met kroon en fluwelen mantel, maar ze begreep ook wel dat je zó aangekleed, in de sneeuw niet lopen kon. De mantel zou aan de doornstruiken blijven hangen en scheuren. De kroon zou door de wind afwaaien en zelfs een koning zou niet dit weer bevroren oren krijgen als hij geen muts op had. Ze had hem graag wel honderd dingen willen vragen: of het waar was dat hij het vorig jaar ook door het bos gekomen was of dat Maria zich vergist had. Hoe hij altijd de weg wist; want sterren kun je toch alleen 's nachts zien en of hij helemaal niet bang voor de wolven was - maar ze durfde het niet; ze durfde hem nauwelijks aan te kijken!

Toen de soep kookte zette zij een dampend bord voor hem neer en toen hij zwijgend weer naar het spek keek, klom zij haastig op een stoel om het van de haak te nemen. Met een groot mes, dat hij uit zijn zak haalde, sneed hij er een flink stuk af en begon gulzig te eten. Je kon duidelijk zien dat hij op zijn verre tocht honger had geleden.

Voor zichzelf haalde Warjuscha een homp brood uit de broodtrommel en met verbazing zag zij hoe hij nu al voor de derde maal zijn bord volschepte.

Zij zuchtte; er zou voor hen niet veel overblijven, maar er komt niet elke dag een koning bij je op bezoek en dan nog wel een van de heilige drie koningen!

Eindelijk scheen hij dan toch verzadigd te zijn. Hij schoof zijn bord weg en vroeg:

„Hoe laat kan je grootvader terug zijn?”

„Elk ogenblik,” zei ze. „Hij had er al kunnen wezen!” en het verbaasde haar dat hij daarvan scheen te schrikken. Hij stond haastig op, verborg het mes weer onder zijn kleren en bromde: „Ik moet gaan!” Ze miste de moed hem te vragen of hij niet op grootvader wou blijven wachten. Een koning op zo'n verre reis mocht je natuurlijk niet ophouden, maar ze vond het wel jammer.

„Kan ik nog iets voor u doen?” stamelde ze.

Hij keek om zich heen, liep toen naar de deur, nam de oude schaapspels van de haak en kwam er mee terug naar de tafel.

Toen trok hij haastig zijn eigen pels uit, smeed die op de grond, schoot grootvaders pels aan, mompelde wat en verdween.

Verbluft bleef Warjuscha achter. Waarom deed hij dat?

Ze raapte de pels van de grond op en bekeek hem. Ze stelde vast dat hij beter was, veel beter dan de oude die hij had meegenomen.

Opeens begon zij te lachen! Het was haar duidelijk geworden. De drie kistjes van de koningen hadden haar op het spoor gebracht. De drie koningen brachten immers geschenken mee!

Deze pels was het geschenk dat hij voor hen achterliet!

Ze hing hem eerbiedig over de leuning van haar stoel en daarbij viel haar iets op dat haar verbaasde. Op de rug waren twee cijfers ingebrand; een zeven en een acht. De cijfers had grootvader haar geleerd: achtenzeventig; zij kon zich niet vergissen. Wat zou dat te betekenen hebben?

Maar daar was grootvader. Ze had hem niet eens horen binnenkomen! Daar stond hij op de drempel en keek naar het lege bord op tafel. Hij snoof de geur van de soep op en op zijn gezicht was duidelijk te lezen: „Wat heeft dat te betekenen?”

Ze vloog op hem toe en trok hem aan zijn mouw mee naar de tafel.

„Grootvader, grootvader,” stamelde ze en ze viel over haar eigen woorden, „ben je hem niet tegengekomen?”

Hij keek haar bezorgd aan en schudde zijn hoofd.

„Wat bedoel je, kind en waarom heb je . . . ” maar zij liet hem niet uitspreken.

„Een van de heilige drie koningen is hier geweest, hij heeft naar je gevraagd. Hij was verdwaald en moest naar Perjebori. Hij was alleen; de anderen waren er niet bij; ik heb hem je soep gegeven en . . . ” Zij zweeg, want ze zag aan zijn gezicht dat hij het niet geloofde.

„Heus, grootvader!” riep ze, „hij was het echt!”

Toen ging grootvader voor haar staan en tilde haar kin op.

„Hij heeft je toch niets gedaan?” vroeg hij.

Wel nee, hoe kon grootvader dat nu denken!

„Hij heeft juist wat voor je achtergelaten,” zei ze triomfantelijk. „Een geschenk: een mooie pels en je oude heeft hij meegenomen. Geloof je het nu nóg niet?”

Maar grootvader scheen het nog niet te willen begrijpen. Ze hoorde hem mompelen:

„Een koning! Een mooie koning, een weggelopen boef! In Mochawo heb ik gehoord dat hij hier in de bossen rondzwerft. En die heb je mijn soep gegeven?”

„En je tabak!” bekende ze. „En het spek heeft hij ook meegenomen. Maar het was toch heus een van de koningen. Geloof me toch . . . En die pels dan?”

Grote mensen denken altijd dat ze alles beter weten. Ook daarop had grootvader een antwoord. „Dat nummer,” zei hij en wees met zijn vinger naar de zwarte cijfers, „hij was bang dat dit nummer hem zou verraden. Dat was zijn gevangenisnummer, kind!”

Maar dacht je nu, dat Waruscha overtuigd was? Helemaal niet!

Ze is nu al lang een volwassen vrouw geworden. Maar als je ooit eens in Rusland komt en haar ontmoet, dan zal ze je vast en zeker het verhaal vertellen hoe zij als klein meisje, in een strenge winter, bezoek kreeg van een van de heilige drie koningen en dat hij bij haar heeft gegeten en bij zijn vertrek, uit dankbaarheid, een mooie pels heeft achtergelaten voor haar grootvader!

Gera Jansma-Van Schouwenburg

Waarom het voor Dorientje geen kerstfeest was

Een zwerver is Jochem niet, al schooiert hij graag alleen op straat. Je kunt je ook wel indenken dat een hond, die midden in Leiden woont, wel eens iets anders wil dan een achtertuintje, of een wandelingetje aan de lijn.

Zelfs toen het in het hele land verboden was voor honden om los te lopen - je weet wel, vanwege de hondsdolheid - zelfs toen is hij nog wel een enkele keer de deur uitgeglipt.

Hij wachtte rustig een geschikt ogenblik af, de komst van de bakker of zo. En voor iemand het in de gaten had wandelde Jochem langs het Rapenburg, met een snoet van 'wie doet me wat.'

Nou zorgde hij er wel voor dat hij geen agent tegen het lijf liep. Dan ging hij éven een hoek om, óf hij liep ijskoud door, alsof hij van de prins geen kwaad wist . . . Zo heeft hij gezorgd, dat zijn baas nooit een boete van de politie kreeg. Kijk eens, als de mensen bij wie je hoort goed voor je zijn, dan moet je ook wat terug doen.

Er zijn in Leiden wel meer van die loslopende viervoeters. Op het Pieterskerkplein, bij Madame, wonen Pieter en Eduard. Daar heeft 'Madame,' zoals de studenten haar noemen, een klein eethuisje. Meestal zie je de honden dan ook in de buurt van dat restaurantje. Pieter is een zwarte poedel en Eduard een klein wit terriërtje. Jochem, die ook terriërbloed in zich heeft, maar die meer op een herder lijkt, - zijn rug is zwart en zijn buik lichtbruin - heeft wel eens geprobeerd met Eduard aan te pappen. Maar daar moest Pieter niets van hebben. Jochem kon kiezen: óf met alle twee bevriend, óf ophoepelen.

Er zijn dus drie mogelijkheden als je in de Leidse binnenstad wandelt:

- 1 je komt één hond tegen, en dat is Jochem,
- 2 je komt twee honden tegen, en dat zijn Pieter en Eduard,
- 3 je komt drie honden tegen.

In het laatste geval lopen ze alle drie achter elkaar: Pieter voorop, Jochem achteraan. Eduard houdt het juiste midden, al schiet hij nu en dan even naar links of rechts uit.

Nu zou je misschien denken dat Pieter en Eduard Jochems beste vrienden zijn. Maar dat is niet helemaal waar. Zijn beste vriend is eigenlijk een vriendinnetje, een meisje van zes jaar en ze heet Dorientje. Ze woont ook op het Rapenburg, in hetzelfde huis als Jochem. Dorientjes vader is Jochem z'n baas, en haar mamma, nou, dat is natuurlijk 'de vrouw'.

Jochem is de oudste en dat weet hij best. Als Dorien een beetje al te wild wordt met haar spelletjes kijkt hij even om, alsof hij zeggen wil: „Kind, stel je niet aan.” Dan laat hij zich op zijn zij vallen en doet of hij slaapt. Zo is het meteen uit met dat drukke gedoe.

Maar natuurlijk draag je als oudste ook meer verantwoordelijkheid. Daarom houdt hij dat kleine woelwatertje drommels goed in de gaten, vooral op straat in het drukke verkeer. Tenslotte is hij daar al jaar en dag aan gewend!

Zo met de winterdag, als het al vroeg donker wordt, zorgt Jochem er voor op tijd thuis te zijn. Zijn warme plaatsje achter de kachel gaat hem dan boven het gezwerf langs de straat. Pieter en Eduard denken er trouwens net zo over. Bovendien waait het altijd op het Pieterskerkplein. Je hoort de wind vaak om de kerk heen gieren. En dan kun je maar beter binnen blijven.

De week voor Kerst is Dorientje uit logeren gegaan, naar haar oma in Den Haag. Jochem vindt het maar een saaie bedoening in huis. Hij had toch niet gedacht dat hij dat kleine ding zo zou missen. Verveeld ligt hij in de huiskamer. Nu en dan neemt hij een kijkje in de keuken, waar de vrouw druk bezig is met allerlei voorbereidingen voor de Kerstdagen.

Op een ochtend, als de telefoon gaat, sjokt de hond mee naar het toestel. Hij spitst zijn oren. Als moeder de hoorn op de haak heeft gelegd strijkt ze het dier even over de kop. „Vanmiddag Jochem, dan komt het kleine vrouwtje weer,” zegt ze geruststellend. En ze haast zich naar de keuken. Er is nog veel te doen: morgen is het Kerstmis.

Ze let er niet op dat wanneer de bel gaat Jochem stilletjes naar buiten glipt. Pas 's middags, als Dorientje met haar grootmoeder van het station is gekomen, merken ze dat de hond er niet is.

Het kleine meisje gaat het hele huis door: „Jochem, Jochem!”

„Ach, die hond komt straks wel weer boven water, die is natuurlijk de straat op,” zegt vader.

Maar als het donker wordt is Jochem er niet. En als Dorien naar bed gaat is hij er nog niet. De hele nacht is Jochem niet thuis . . .

„Vanmiddag komt het kleine vrouwtje weer.”

Jochem heeft het best begrepen. Als hij de kans schoon ziet glipt hij de deur uit en

gaat links het Rapenburg op, in de richting van het station. Hij kent de weg precies, want hij mag altijd mee, als Dorientje haar oma gaat halen.

Rustig wandelt hij langs de stoplichten, gaat de Stationsweg door en tript de stenen stoep van de grote stationshal op. Hij snuffelt eens hier en daar, loopt langs de loketten en neemt een kijkje bij de controle.

„Vooruit hond, schiet op,“ zegt de man bij het controlehokje. Hij schopt in de richting van Jochem, die vlug de benen neemt.

Maar wat hij in zijn hondekop heeft gezet krijgt niemand er uit. Als even later een drom mensen langs het controlehokje gaat, schuift hij tussen allerlei benen door de gang in.

De kaartjesman ziet het net. „Hee daar, die hond, wat moet dat?“ Hij gaat er achteraan en jaagt Jochem de grote brede gang door, langs het loket aan het andere eind weer naar buiten. Jochem komt er niet meer in . . . Een beetje triest staat hij aan de achterkant van het station. Hier is hij nog nooit geweest. Wat nu? Hij loopt het pleintje een paar keer rond en blijft eens even voor het naambordje staan, net of hij lezen kan: Terweepark. Toch is hier het station. Hij hoort boven een trein stoppen. En hij besluit te wachten tot het kleine vrouwtje komt.

Op een klein stukje gras, aan de rand van een perkje, gaat Jochem liggen. Zo nu en dan, als er een auto erg dicht langs hem rijdt, tilt hij even zijn kop op. Dan laat hij die weer op zijn voorpoten zakken.

Onafgebroken tuurt hij naar de uitgang. Maar Dorientje komt niet. Die is met oma aan de voorkant het station uitgetrippeld.

Als het donker wordt ligt Jochem er nog steeds. De hele nacht gaat hij niet van zijn plaats.

De lichtjes van de kerstboom branden even helder als andere jaren. Maar voor Dorientje glanzen ze niet. Ze kijkt door een mist van tranen naar de kaarsjes, eigenlijk ziet ze ze niet eens. Ze denkt maar steeds één ding: Jochem is weg. En zonder Jochem is het voor haar geen Kerstmis.

Vader en moeder zijn ook een beetje stil. Ze hebben van alles geprobeerd. Vader is naar de politie geweest, moeder heeft op de fiets de hele stad afgezocht. En oma is met Dorientje naar het station gewandeld. Overal hebben ze gevraagd, maar niemand heeft een zwart met bruine hond gezien. De man bij de kaartjescontrole weet van niets, hij had gisteren geen dienst. Alleen een juffrouw achter een van de loketten herinnert zich vaag iets. „Maar die hond is er weer uitgejaagd, en vandaag heb ik hem niet gezien.“

Ze denken er niet aan om naar de andere uitgang, aan de achterkant, te gaan . . .

Het duurt heel lang voordat Dorientje die avond voor de eerste Kerstdag gaat slapen.

Moeder probeert haar te troosten. „Morgen gaan we weer zoeken, wie weet . . . “ Maar zelf is ze in haar hart erg ongerust. Waar zou die hond toch zitten? En je kunt zo weinig doen, net met die feestdagen.

Vader en oma piekeren ook. Alle drie gaan ze laat naar bed en liggen half luisterend, half slapend te wachten.

Wéér een nacht zonder Jochem.

De volgende ochtend staat Dorientje al vroeg bij oma's bed. „Oma, ga je mee Jochem zoeken?“ Stil kleden ze zich aan, eten een boterham en gaan de straat op. Oma kan niet weigeren, maar ze heeft er niet veel vertrouwen in. Waar moet je zoeken? Dorientje heeft een plan. Ze neemt haar grootmoeder mee naar het Pieterskerkplein. En ja, warempel, bij het huisje van Madame slenteren Pieter en Eduard. Ze zijn altijd vroeg op pad, zodra Madame 's morgens de deur loszet.

Verder is het doodstil op straat.

„Pieter, Eduard!“ roept Dorien. Ze kennen haar wel. Pieter blijft staan en houdt zijn kop scheef, Eduard komt blaffend aanrennen. Dorientje holt naar Pieter toe en legt een arm om zijn nek, Eduard komt er bij staan. Het is of ze voelen dat er wat aan de hand is.

„Jullie moeten Jochem zoeken, Jóchem,“ herhaalt Dorien met nadruk. Uit haar manteltje haalt ze het rubberbot, dat altijd in de hondemand ligt. Ze laat Pieter er aan ruiken, en ook Eduard snuffelt even. „Vooruit, Jochem zoeken,“ zegt ze nog eens. Oma neemt haar kleindochtertje bij de arm: „Kom liefje, laten we maar naar huis gaan. Wie weet vinden ze Jochem wel. Honden zijn zo slim . . .“

Maar ze twijfelt er in dit geval heel erg aan.

Pieter en Eduard zijn slimme honden. Ze hebben de boodschap begrepen en gaan op zoek. Het duurt een tijd voor ze op het goede spoor zijn. Er liggen zovéél sporen van Jochem in de stad!

Maar eindelijk, na een paar uur snuffelen komen ze bij het station terecht. Ze tippen met zijn tweeën onverstoorbaar dwars door de hal heen, tot grote woede van de kaartjescontroleur.

Aan de andere kant vinden ze Jochem. Kwispelstaartend gaan ze bij hem staan. Jochem kijkt langzaam op, met grote vermoeide ogen. Even likt hij met zijn tong langs z'n bek. Maar hij staat niet op en gaat niet mee. Hij wacht nog altijd, ook al heeft hij twee dagen en nachten niet gegeten of gedronken . . .

Tenslotte keren Pieter en Eduard terug, weer dwars door het station heen, tot nóg grotere woede van de kaartjesmeneer.

Ze gaan naar het Rapenburg en stellen zich op voor de deur van Dorientjes huis. Oma ziet ze het eerst en ze roept haar kleindochtertje. Dorien rent naar de deur. Ze wil de honden binnen halen, maar die komen niet binnen. In afwachtcnde houding blijven ze staan. Vader besluit om achter ze aan te gaan. Dorien moet met moeder en oma thuis blijven.

Net is vader weg, of de telefoon gaat. Het is een mevrouw van het Terweepark, achter het station. Ze vertelt dat er al twee dagen en nachten een hond op het perkje langs het trottoir ligt. Al een paar maal heeft ze hem willen pakken, maar hij liet zich niet grijpen. En nu is het haar zoontje gelukt de hond bij de halsband vast te krijgen. Ze hebben zijn naam en adres op de penning gezien en meteen opgebeld.

„Komt u maar gauw, 't arme beest moet helemaal uitgeput zijn.“

Zenuwachtig van opwinding trekken Dorien, moeder en oma hun mantels aan en haasten zich naar het station. In de hal klinkt een lawaai van jewelste en zien ze een schitterend schouwspel. Vader staat druk te praten met de kaartjescontroleur. Om hem heen springen drie honden blaffend en jankend rond. Het wordt nog rumoeriger als Dorientje op Jochem toerent. Met tranen in de ogen van ontroering, maar toch ook lachend om de gekke situatie kijken oma en moeder toe.

Eindelijk, als de meneer bij het loket het hele verhaal heeft begrepen en niet boos meer is, - vader heeft gelukkig een bésté sigaar bij zich - eindelijk zet de stoet zich in beweging.

Een paar uur later is de rust op het Rapenburg teruggekeerd. Pieter en Eduard zijn na een extra traktatie weer naar Madame gegaan. Jochem ligt uitgeput maar tevreden in zijn mand. Hij heeft gegeten en gedronken tot hij niet meer kon. Dorientje zit met haar ouders en grootmoeder aan tafel.

De kaarsjes branden helderder dan ooit.

„Gaan we nu Kerstfeest vieren?” vraagt ze zachtjes . . .

Mien Labberton

Op een driesprong

Lenie Konings zat op haar eigen kamertje op een laag stoeltje en hield haar koude handen naar de gloed van een elektrisch straalkacheltje gericht, dat ze kort geleden op haar vijftiende verjaardag gekregen had. Een dól cadeau had ze het gevonden. Nu kon ze de hele winter op haar eigen kamertje zijn, wánneer ze dat maar wilde. Voor lezen, voor werken, om cadeautjes te maken, of zelfs om alleen maar wat met Hanneke te babbelen of om heel alleen wat te zitten piekeren en peinzen. Hè, onderweg op de fiets van catechisatie naar huis, tegen de wind in, met haar vergeten hand-

schoenen thuis in de gang, had ze al naar dit plekje verlangd! Ze was graag alleen. Ze bewoog haar vingers, de ijzige kou begon er uit weg te trekken, de kleur werd weer gewoon. Roelof Smith had haar de zijne nog aangeboden, maar dat had ze als totaál overbodig afgewimpeld. Een leuke jongen wel, Roelof, maar je moest hem altijd wat op een afstand houden, anders werd hij opdringerig en daar hield ze niet van.

Haar ogen gleden haar kamertje rond. Fijn was het geworden! Nieuw behangen, nieuw geveerd, een paar moderne litho's aan de muur, twee lage stoeltjes, tafeltje, een opklapbaar schrijfflankje, een paar planten voor het raam, een goedgevulde boekenplank, een hangplantje aan de wand. En een theetafeltje! Dát bewees zo echt, dat Mams begréep dat ze het fijn vond met een vriendje of een vriendinnetje eens hierboven thee te drinken en niet in de huiskamer met altijd die twee kleintjes er bij. 't Was toch maar een reusáchtig cadeau geweest, die vernieuwing van haar kamertje! Maar vijftien was ook een reusachtige verjaardag: anderhalf kroonjaar, had Paps gezegd, die uit Zeeland kwam. Daar werden kroonjaren altijd extra gevierd.

„Maar Maria heeft het goede deel gekozen . . .”

Ze kwam opeens uit haar voorovergebogen houding overeind. Daar had je nou toch die woorden wéér. Waarom bleven die zo in haar hangen? Op de gekste ogenblikken, midden onder de les, midden in druk verkeer op het spitsuur, midden onder het eten, midden onder haar huiswerk, waren ze nu al de hele week telkens in haar denken gesprongen, alsof iemand ze tegen haar uitsprak, ze indringend tegen haar uitsprak, zodat ze er wel naar luisteren moest. *Maria heeft het goede deel gekozen . . .* Het was de vorige week begonnen. Dominee had op 'cat' het verhaal van Martha en Maria verteld, dat ze natuurlijk al lang kende. Maar hij vertelde het zó dat het weer nieuw werd. Zó, dat je gespannen zat te luisteren. Ze had eigenlijk altijd een hekel aan die Maria gehad, die maar lekker zat te luisteren en te luiëren en haar zuster al het werk liet doen. Maar onder het vertellen van Dominee had ze van die oude hekel aan Maria niet veel gevoeld. „Ze zal haar tekort aan werk heus later wel hebben ingehaald,” had hij gezegd, „daar kan je van op aan. Maar ze wist wat het belangrijkste was. Wat op dát ogenblik het belangrijkste was. En dát liet ze vóórgaan. Dat Jezus bij hen was en tegen haar sprak, dát was op dit ogenblik het éنية, dat van belang voor haar was. Ze moest luisteren. Martha liet zich door vele schijnbaar belangrijker kleine dingen in beslag nemen, Maria door één gróter ding, luisteren naar Jezus. En wij allemaal, wij mensen van nu, jullie, jeugd van nu, staan óók telkens weer voor diezelfde keus, op zo'n zelfde tweesprong: Luisteren naar Hem, of niet. Je moet kiezen. Jezus zegt: Maria heeft het goede deel gekozen. En Hij vergist zich niet.” Ze had het opeens een mooie zin gevonden. Een zin die ergens aanhaakte binnen in je. Dominee gebruikte dikwijls nog een oude bijbelvertaling, hij vond die mooier dan de nieuwe, zei hij dan. Ze was dat wel vaak met hem eens. De oude woorden beeldden meer uit, de nieuwe klonken soms zo nuchter.

„Martha, Martha, gij bekommert en verontrust u over vele dingen, maar slechts één ding is nodig. Maria heeft het goede deel gekozen.”

Ze merkte met verwondering dat ze al die woorden in haar hoofd had vastgehouden. En niet alleen de woorden - ook het bééld. Terwijl dominee vertelde, had ze dat óók gehad. Een kleine oosterse kamer, waar Jezus zat, vermoeid, blij dat hij wat rust kreeg bij vrienden. En Maria zat aan zijn voeten, op een kussen misschien, onbeweeglijk,

alleen maar oor en hart. Maar Martha was druk „met veel dienens.“ Te druk. Dat had kunnen wachten, het meeste ervan althans had kunnen wachten, of ongedaan kunnen blijven. Er sprong opeens een nieuwe gedachte in Lenie op. Wat was het eigenlijk moeilijk, om er bij te denken, dat deze Jezus dezelfde was als het kindje in de kribbe, waarvan ze de volgende week de geboorte weer zouden vieren, zij en haast iedereen. Een stal, een ezel, schapen, herders, twee zoekende mensen, een kind met een lantaarn, engelenzang, drie koningen, Maria en Jozef met het Kind, vlucht voor Herodes - en daarmee hield het op. Dan was Kerstmis voorbij en het hele jaar dacht je er nauwelijks meer aan. Maar - maar had je het dan wel goed gevierd? Had je dan wel . . . het goede deel gekozen? Of deed je dan juist als Martha, en ging je op in allerlei andere dingen, zorgen en vreugden, spel en werk, vooral véél vreugden, véél spel, veel drukte . . .

Er werd hard op haar deur gebonsd. Nog vóór ze antwoord kon geven, vloog hij al open, en Carla de Witt, een klasgenote, stormde naar binnen.

„Moet je horen, zeg! We vieren thuis een uitbundig Kerstfeest, op kerstavond. Mam doet dat altijd zó éinig! Cadeaux, een reuze boom, en dansen, met de pick-up, misschien een goochelaar! Mijn nichtje zou komen, maar die is ziek geworden, een gemene angina, dus het gaat háár neus voorbij. Nou mag ik een ander vragen van Mam en ik kies jou. Hoe vind je dát?!”

„Reusachtig!” zei Lenie, „Dòl!”

Ze meende het. Ze wist van verjaarspartijtjes, wat een rijke en vrolijke boel het altijd bij Carla thuis was. En nu een Kerstfeest! Het zou beslist geweldig zijn! Ze zou haar jurk van dansles aantrekken, die was nog haast nieuw. Zou ze bloemen meebrengen voor mevrouw? Bloemen waren wel èrg duur nu, maar ze moest toch wát doen . . . „En zeg,” ratelde Carla voort, „Mam zegt dat de twee jongsten de bowl mogen presenteren, èchte bowl hoor, met rijnwijn, nou, en de jongsten, dat zijn wij! Jij en ik. En er komt een reusachtige taart! Die moeten wij ook snijden. O we zullen het stom druk hebben en Tom is zo’n vlotte vent, zal ik mijn broer zeggen dat hij Roelof óók moet vragen?”

„Nee,” zei Lenie.

„O niet? Ik dacht dat hij zo gek op je was. Nou, het hindert niet, er zijn jongens genoeg. Nou zeg, dan ga ik maar weer. Dòl dat je komt. Daàg!” en even snel als ze gekomen was, schoot Carla het kamertje uit. Weg was ze. Maar al haar woorden waren er nog.

Lenies hart bonsde. Waarom? vroeg ze zich af. Waarom was ze opeens van streek, zenuwachtig en als gekluisterd aan haar stoel? Het was toch zeker een pracht van een invitatie? Zo had ze het toch zelf dadelijk bij Carla’s eerste woorden al gevoeld?

Ja, zo had ze het gevoeld, bij Carla’s eerste woorden.

Het zou een denderend, uitbundig en fantastisch feest zijn. Iedereen zou reusachtig veel plezier hebben. Zij ook. Maar . . .

Lenie stond met een ruk van haar nieuwe lage stoeltje op. Ze wou die opkomende gedachten onderdrukken, ze zou haar huiswerk gaan maken. Niet meer denken, niet meer zeuren, ze had de uitnodiging toch al aangenomen? Het zou Mams wel tegevallen, maar die vond het toch natuurlijk goed. Zo’n feest werd je niet dikwijls aangeboden! En het Kerstfeest thuis, met de kleintjes, nou, dat kende ze zo lang-

zamerhand wel. Gezellig en aardig, o ja, maar dit bij Carla! Daar zouden ze wéken later nog over praten.

Ze liep naar haar wandkastje en zocht haar huiswerkspullen bijeen. Engelse repetitie - ze hield van Engels, ze zou er wel gauw mee klaar zijn. Dan alleen nog aardrijkskunde, dat kon vanavond. Na het Engels zou ze naar Mams toegaan en haar het grote nieuws vertellen van het reuzefijne Kerstfeest, dat haar te wachten stond.

Maar het Engels wou niet vlotten.

Het Kerstfeest? Was het een Kerstfeest? Of was het . . .

Ze schudde haar hoofd, alsof ze de opkomende gedachten er uit weg wou jagen. Ze knipte met haar ogen, als om een beeld buiten te sluiten. Maar het beeld bleef - een oosterse kamer - en de gedachten lieten zich niet verjagen. Mams kleine boompje was altijd wel erg mooi geweest. Na een klein half uur gooide ze boek en schriften dicht, ze zou maar liever nou eerst naar beneden gaan en het aan Mam vertellen.

Maar daar kwam ze niet dadelijk aan toe. Zó als ze de kamer in kwam zei Mam, die een brief in haar handen had: „Oom Anton vraagt of je voor Kerstmis bij hem wilt komen, hij voelt zich eenzaam. Hier, er is ook een briefje voor jezelf bij.”

Werktuiglijk pakte ze het aan. Het klopte in haar keel. Ze deed of ze het briefje las, maar de gedachten wervelden rond door haar hoofd en door alles heen kwam voor haar ogen opeens de litho, die boven op haar kamertje hing. Op een brede stenen trap, die naar een kerkingang leidde, zat een blinde man te bedelen. Mensen liepen omhoog en omlaag, druk en haastig, en zagen hem niet. Een kind liep van haar moeder weg en ging hem wat brengen. Het was of ze het zàg terughuppelen naar haar moeder, blij, omdat ze had blij gemáákt. Het goede deel?

Ze legde het briefje neer. Ze deed het nièt. Ze ging nièt naar oom Anton. Een week nog wel, vroeg hij. Hij was een mopperige ouwe knorrepot. Kon zij het helpen dat tante gestorven was? En hij was niet eens een oom. Een oúdoom was hij. Ze had nooit van hem gehouden. Maar hij wèl van haar, waarom eigenlijk?

„Nee, dat doe ik niet,” zei ze tegen haar moeder. „Ik heb een heel andere invitatie!” En ze begon met radde woorden van Carla's bezoeker te vertellen en van het grote feest waartoe ze uitgenodigd was.

„Het zal éinig zijn, Mam. En ik heb het al aangenomen. Dus kan ik niet . . .” ze ha-perde. „U vindt het toch goed?”

Haar moeder vouwde de brief op en schoof hem weer in de enveloppe. „Je bent vijftien,” zei ze. „Je bent geen klein kind meer. Ik zou je het liefst hier thuis bij ons eigen Kerstfeestje hebben. Maar ik begrijp dat het schitterende feest bij de familie de Witt je méér aantrekt. En ik begrijp ook, dat oom Anton zich eenzaam voelt. Je staat op een driesprong, Lenie. Je zult zèlf moeten kiezen, welke weg je wilt gaan. Er zullen verschillende stemmen in je spreken. De beste weg is niet altijd de prettigste. Denk er goed over.”

Lenie voelde zich kribbig worden. „Ik heb het al aangenomen,” zei ze bits.

„Ja, dat zei je.” Haar moeder nam de brief en stond op. „Zal ik oom Anton dan maar opbellen? Of nee, dat kun je beter zelf doen, je bent vijftien. Je kunt je eigen woordje wel doen. Ik moet nog even in de keuken zijn.”

Ze bleef alleen in de overbekende huiskamer. Ze stampvoette even. Bäh, die vervelende oosterse kamer - wat had zij daarmee te maken? Wat had je te maken met

woorden, die zowat tweeduizend jaar geleden gesproken waren? Niets toch, helemaal niets. Er trok een eigenaardig lachje om haar mond.

Ze ging voor het lage brede raam staan en keek uit in de achtertuin. Er viel weinig te zien. Winter. Een paar merels waren aan het kibbelen met een grauwe lijster. Die had ze hier nog niet eerder gezien. De merels vlogen weg, de wintergast proppte haastig het gestrooide brood naar binnen, krijste en verdween in een donker denneboompje. Mam had makkelijk praten, die hoefde niet te beslissen, die liet het maar allemaal aan háár over. Ze kon morgen toch niet tegen Carla zeggen . . . Waarom was ze al vijftien - je kon veel beter tien of twaalf zijn, dan deed je wat je moeder zei, of je het nou leuk vond of niet. Vijftien worden was niet alleen een mooi vernieuwd eigen kamertje krijgen, het was óók, zelf moeten kiezen, als je op een driesprong stond. Er stond geen wegwijzer, een gids had je niet . . .

„Jawel. Jezus.“

Heel zacht trilden die woorden op haar toe, drongen binnen in haar, alsof ze van heel ver weg kwamen. Maar ze hóórde ze. Ze moest er wel naar luisteren. Ze voelde ze.

Diezelfde avond, toen ze naar bed ging en haar moeder goedenacht wenste, zei ze, als terloops:

„Ik ben van gedachten veranderd, Mam. Ik ga toch maar naar oom Anton. Ik heb hem al opgebeld. Een weekje heb ik gezegd, van de dag vóór Kerstmis tot na nieuwjaar dacht ik. Of vin-je 't vervelend als ik met Oudejaarsavond . . . ?“

Over haar moeders gezicht was een glans gekomen.

„Dat is *mijn* deel van het offer, kindje. Zei oom Anton nog iets bijzonders? Was hij blij?“

„Hij vroeg of iemand me er toe overgehaald had. Toen ik zei van niet, was zijn stem opeens anders. Echt wel een beetje blij.“

„Nacht, mijn lieve kind. Slaap lekker. Moeilijk om het tegen Carla te zeggen?“

„Een beetje wel.“

Maar terwijl ze de trap opging, liep ze er over te denken, dat ze oom Anton zou ~~vis~~gen of hij haar schaken wou leren.

Hil de Man

Bengaals vuur

„Paultje, wil je een boodschap voor me doen? Ga even bij de groenteboer een blikje ananas halen. Hier heb je geld. Denk er aan, je krijgt wat terug, hoor.“

„Ja mama.“ En Paultje pakte zijn portemonneetje. Hij had het op Sinterklaas gekregen en was er zo blij mee, dat hij het elke dag gebruikte. Geld stopte hij er in, maar ook allerlei andere dingen. De gulden van mama ging er nu bij, al had hij die gemakkelijk in zijn hand kunnen houden, want de groentewinkel was vlak bij huis.

Paul griste zijn jas van de kapstok en ging de straat op. Bij de groenteboer was het niet druk meer. Het was de dag vóór Kerstmis en de mensen waren al vroeg met hun inkopen begonnen en ook weer vroeg klaar gekomen. Paul was zó geholpen. Half zes wees de torenklok van de kerk om de hoek. Paul had het blikje in zijn zak en keek rond naar vriendjes.

Niemand te zien. Ja toch, één: Ronald, van de overkant.

„Ha die Paul.”

„Ha Ronald,” zei Paul, blij dat hij deze buurjongen zag. Hij had zijn vriendjes vandaag gemist. Waar waren ze toch? Zeker naar de een of andere kerstfeestviering op school. Of misschien waren ze thuis bezig de kerstboom op te tuigen, of met hun vader en moeder de stad in.

Paul mocht maar zelden met zijn vader en moeder mee. Ze hadden altijd zó veel te doen. Moeder had het druk met het huishouden en vooral met de zaak, een stomerij. Vader was iets in een restaurant. Paul ging hem daar wel eens opzoeken en dan zag hij zijn vader in plechtig zwart gekleed. Vader moest bijna altijd werken als iedereen vrij was.

„Dag,” zei Paul nog eens, toch ook een beetje met ontzag, want Ronald was wel twee jaar ouder en erg knap. Hij kon goed schaatsenrijden en kende alle automerken.

„Ga je even mee, Paul? Ik moet in de bazar zijn.”

De bazar was een gezellig winkeltje aan het eind van de straat. Zo'n winkeltje waar je snoep kon kopen, maar ook speelgoed, rolschaatsen, ansichtkaarten en vuurwerk. Paul werd warm van binnen toen hij aan dat vuurwerk dacht. Fijn, die harde knallen. Maar het fijnste was het vuur zelf. Paul was altijd wèg van vuur. Dan vergat hij alles om zich heen en als het afgelopen was leek het of het van binnen nog bij hem doorbrandde.

Pauls moeder had, toen ze pas geleden erg ziek was, de dokter bij zich gehad. Hij hoorde toevallig in de andere kamer dat er ook over hem gesproken werd. Moeder maakte zich ergens ongerust over. De dokter zei iets over 'aanleg', over 'lucifers' en over 'extra voorzichtig zijn.' „Hij is een kleine . . .”. En de dokter sprak een vreemd woord uit, waar hij zich niets meer van herinnerde. Maar moeder keek bezorgd. Sindsdien stonden de lucifers op een nóg hogere plank.

Paul liep met zijn vriendje mee. Ook in de bazar was de grootste drukte al weer voorbij. Ronald was in een tel klaar met zijn inkopen.

„En jij, vent?” vroeg de vrouw.

„Niets mevrouw . . . of . . . ja geeft u mij dit maar.” En hij wees naar een doosje bengalse lucifers.

„Tien cent,” zei de mevrouw, toen ze het doosje voor hem neerlegde.

„Die zal ik nou eens voor jou betalen,” zei Ronald en hij lachte er bij als een echte grote jongen.

Paul keek bewonderend op naar zijn vriend. „Dank je wel.” Hij stopte het doosje maar gauw in zijn zak. Heerlijke dingen, die stokjes. Je kon er zo'n mooi paars vuur mee maken.

Zes uur was het bijna, toen Paul thuis kwam. „Even met Ronald naar een winkel geweest, mama.” Moeder vroeg niet welke winkel. Wat zag ze er weer moe uit. En het scheen of ze Paul niet eens gezien had.

Paul ging in de voorkamer wat lezen, maar hij voelde telkens of de lucifers er nog

waren. Hij kneep zijn ogen dicht en dacht aan het mooie, paarse vuur dat hij ging maken.

Mama kwam binnen. „Jammer dat vader er vanavond niet is,“ zei ze met een zucht. „Maar er is wèl sneeuw,“ zei Paul.

Moeder moest er even om lachen. „Dat is heel bijzonder, jongen, want dat heb ik met Kerstmis maar weinig meegemaakt, al zie je op kerstkaarten altijd landschappen met sneeuw afgebeeld.“

Het was die avond juist gaan sneeuwen. Een dun laagje nog maar bedekte de stoep, maar er zou morgen nog meer komen, had de mijnheer van de radio gezegd.

Samen aten ze, bijna zonder iets te zeggen.

„Ruim jij maar af, Paul,“ zei moeder. „Dat kan jij zo goed. Ik moet nog even in de zaak zijn.“

Moeder ging maar vast. Door een gangetje kon je in de winkel komen, in het huis er naast. Paul ruimde af en stond nog wat in de keuken rond te kijken.

„De lucifers, de paarse bengaalse!“ Zijn wangen gloeiden bij die gedachte. Hij draaide het licht uit en haalde het doosje te voorschijn. Even aarzelde hij nog, maar in gedachten zag hij al het paarse vuur; zijn ogen schitterden en zijn vingers grepen naar de stokjes. Een strek tegen het fosfor. Ongelooflijk, wat een vuur! Nóg zo’n toverding en nóg een. Ophouden nu, de rest tot morgen bewaren. Voorzichtig stopte hij het doosje in zijn zak. Van de afgebrande lucifers was niets meer te zien, die lagen onzichtbaar voor moeder in de papiermand.

Terug in de kamer hoefde hij niet lang op moeder te wachten.

„Bijna bedtijd, Paul. Ik zal nog wat vertellen. En morgen is het fijn Kerstfeest.”

Moeder vertelde van de gezellige Kerstfeesten die ze als klein meisje thuis en op de zondagsschool had meegemaakt. Maar het vlotte vanavond niet erg en het leek wel of ze steeds aan andere dingen dacht.

Ineens sprong moeder op. „Paul, wat is er in de keuken?” „Paul,” gilde ze.

Met een paar grote stappen was ze in de gang, bij de keuken. Paultje liep haar achterna.

Wat Paul toen beleefde kon hij later moeilijk meer vertellen. Door de ruit in de keuken zag hij een rode gloed. En moeder was verschrikkelijk opgewonden. „Brand!” riep ze en holde naar de kamer waar de telefoon hing. Haastig draaide ze een nummer en met overslaande stem riep ze iemand door de telefoon toe dat er brand was in de Van der Aastraat nummer twee en dertig.

Paultje moest opeens verschrikkelijk huilen, want wèl vond hij vuur mooi, maar een brand in de keuken, die misschien wel het hele huis zou aansteken, vond hij toch erg. Vooral voor moeder. Moeder liet een emmer vol water lopen, deed toen de keuken deur open en gooide het water zo maar de keuken in. Het siste wat, maar de vlammen bleven.

Paul kon het niet langer in huis uithouden. Hij pakte weer zijn jasje en rende naar buiten. Terwijl de deur achter hem dichtviel hoorde hij moeder nog roepen. Maar Paul zette het op een lopen, de hoek om, de zijstraat in, in de richting van school. Toen hield hij even stil. In de verte hoorde hij een sirene: de brandweer. Een politieauto, die van de andere kant vandaan kwam, gierde langs hem heen. Opnieuw kreeg de angst Paul te pakken en weer begon hij te hollen. Waarheen? Paul wist het niet, maar toen hij, na een hele tijd gelopen te hebben, even rustte en om zich heen keek, zag hij dat hij in het bos achter de duinen was. Hier zou niemand hem kunnen vinden. Even nog hoorde hij, heel in de verte, de sirene. Toen werd het rustig.

Daar stond Paultje dan, een kleine jongen in een groot, donker en stil bos. Koud was het ook, erg koud. Om zich te warmen liep Paultje maar weer door. Eerst was hij op een smal paadje. Later stond hij in een open plek van het bos. Het sneeuwde nu niet meer. De sterren stonden aan een heldere hemel en Paultje vond dat een heel mooi gezicht. Hij probeerde te vergeten waarom hij op die stille plek stond en hij dacht aan een mooi kerstlied dat hij pas op school geleerd had:

‘Midden in de winternacht, ging de hemel open,

die ons ‘t Heil der wereld bracht, antwoord op ons hopen.’

Thuis hadden ze er een grammofoonplaatje van.

Het flitste door Paul heen dat thuis misschien wel alles weg was, verbrand, net als dat grote huis op die foto in de krant, die moeder hem gisteren had laten zien. Paultje durfde er niet verder aan te denken en liep door, weer op een draf.

Maar waarheen?

Hij liep, zonder er bij te denken wat hij deed, de kant op van het dorp waar ome Egbert woonde. Niet zóver was het van de grote stad. Dat wist hij, omdat hij er ‘s woensdagsmiddags wel eens met de bus naar toe mocht.

Paultje kreeg het ontzettend koud aan zijn voeten en oren en hij voelde zich zó alleen. In de verte zag hij een lichtje. Dat was zeker een straatlantaarn aan de grote weg. Daar moest hij dan maar naar toe.

Wat later stond Paultje vlak bij de weg, maar hij durfde daar niet te blijven en hield zich een eind verder schuil. Zijn beentjes konden bijna niet meer en hij klappertandde van kou en van angst - angst voor de stilte en voor wat er thuis misschien was gebeurd. Toen was hij ineens weer bij de grote weg. Zag hij daar aan de overkant niet de kerk van ome Egbert? De kerk was verlicht en er stopten verschillende auto's. Het was er druk. Paultje had ineens helemaal genoeg van zijn zwerftocht en, zonder op of om te kijken, stapte hij op de zebra af en liep naar de overkant. De hoofddeur van de kerk stond open. Op een verlicht bord was met grote letters iets geschreven. 'Kerst-avonddienst', las een mevrouw die langs kwam hardop. Toen keek de mevrouw, verbaasd, naar de kleine, rillende jongen, maar voor ze hem had kunnen aanspreken gebeurde er iets onverwachts. Met knarsende remmen stopte er vlakbij een grote, witte auto. „Dat is-t-ie,“ hoorde Paul zeggen en op hetzelfde moment werd hij bij zijn arm gepakt door een grote politieagent.

„Ga je mee, Paul, dan brengen we je thuis,“ zei de agent. „Paultje van Duin toch, hè?“ Paultje knikte en een tel later zat hij in de auto naast de stoere agent. Achter het stuur zat een andere agent en deze keek even om, met een brede glimlach.

„Laat me eens in je zakken voelen, knaapje,“ zei de eerste agent. En zonder antwoord af te wachten betastte deze met zijn grote handen het jasje en de broekzakken van de kleine jongen.

„Daar zijn ze dus,“ zei de agent, toen hij een doosje bengaalse lucifers uit een van de zakken haalde.

In vliegende vaart ging het op huis aan.

Het duurde niet lang of Paul zag al bekende punten: de speelgoedwinkel in de laan bij de vijver, de school van Ronald en de bakkerij. Maar hoe zou het thuis zijn?

„Mijnheer,“ vroeg hij met een geknepen stemmetje. „Is het erg met de brand thuis?“

„Gaat wel, jongen. Een flink fikkie in de keuken, maar verder is het niet gekomen. We praten er straks nog wel eens over.“

De auto passeerde de Van der Aastraat.

„Hier woon ik, agent!“ riep Paul.

„Weet ik,“ antwoordde de agent, „maar we gaan eerst nog even naar het bureau. Daar moet je moeder komen en daarna breng ik jullie weer allebei thuis. Omdat het Kerstavond is.“

Eerste Kerstdag. Er was een Kerstfeestviering van een zondagsschool door de radio. Paul mocht er naar luisteren, goed ingepakt bij de kachel, want hij had een zware kou gevat.

„Hoe kan het ook anders, na zo'n barre tocht door de winterkou,“ dacht moeder en ze keek hem bezorgd aan.

Paul rilde bij de herinnering aan die tocht door het bos, waar hij boven zich de sterren had zien flonkeren terwijl hij daar alléén stond op die open plek.

„Goed geluisterd, Paul?“ vroeg moeder en ze trok haar Paul naar zich toe. „Heb je gehoord hoe het liedje begon?

'Jezus zegt dat Hij hier van ons verwacht

Dat wij zijn als kaarsjes, brandend in de nacht.'

Zullen we het eens proberen, Paul, kaarsjes te zijn? Jij een kleintje en ik een heel grote?"

Moeder moest er zelf om lachen, maar toch kon Paul aan haar ogen zien dat ze het meende.

„Luister eens goed, Paul,” ging moeder verder. „Als we zó branden als Jezus van ons verwacht, dan geven we veel licht. Dan zijn we kaarsen die andere mensen bijlichten als ze de weg zoeken naar de kribbe. Dan helpen we die mensen om Jezus te vinden. *En dat is mooier dan al het andere.*”

Paul keek zijn moeder van opzij aan. Hij vond dat ze die laatste woorden uitgesproken had op een manier of ze wilde zeggen: ‘mooier dan het vuurwerk waarmee je ons zo’n schrik bezorgd hebt.’

„En zal ik je nog iets zeggen, Paul? Vanavond komt vader heel vroeg van de zaak. En morgen is hij de hele dag thuis, om Kerstfeest met ons te vieren.”

„Mam, wat fijn!”, zei Paul. En doordat hij zo verkouden was klonk zijn stem hees.

H. Spies-Pieterse

Joppie

Joppie heette eigenlijk Peter.

Maar o heden, wat was dat een vervelende naam! In het Kinderhuis - waar Joppie woonde - waren wel vijf Peters! En dus noemde iedereen hem: Peter Kooper. Ik kan je wel vertellen dat het naar is als iedereen je bij je volle naam noemt. Stel je voor: ze slaan op de gong voor het eten, en je komt niet vlug genoeg. Ze zien je nog in de gang lopen, en roepen: „Peter Kooper!! Eeten!!”.

Akelig, hè? Als dat bij jou thuis zo eens toeging.

Nou, bij Joppie ging dat zo toe. En daarom had hij voor zichzelf een heel andere naam bedacht. Een naam die niemand had. Joppie.

Ik denk, dat alle Peters graag horen vertellen over de grote Petrus. Bij Joppie was dat tenminste wel zo.

En dit is dan, wat hij op een zondag in de kinderkerk over de grote Petrus had horen vertellen:

Die arme Petrus had ook zo’n akelige naam. Hij heette eigenlijk Simon. Simon Johannesen. En massa’s mensen heetten in die tijd Simon. Bij de twaalf mannen die steeds bij Jezus waren, liepen warempel ook al twee Simons!

Stel je voor: ze gingen eten, en Petrus kwam niet zo gauw, en dan riep Jezus: „Simon Johannesen! Eten!” Verschrikkelijk voor Simon! Maar Jezus dééd nooit van die verschrikkelijke dingen. Hij gaf Simon gewoon een andere naam, voor hem alleen. Petrus. Niemand in heel het land heette Petrus. En wat een prachtnaam was het! ‘Een kere! als een rots!’ betekende het.

Die zondagmorgen in de kinderkerk had Peter Kooper vast en zeker geweten, dat Jezus hem ook een andere naam zou geven. Maar welke? Hij had er een hele week over gepiekerd, en toen er de volgende zondag over Job werd verteld, en hoeveel na-

righeid die Job in zijn leven gehad had, wist Peter het. Jezus zou hem Job noemen. Niet zo'n leuke naam, maar wel een goeie. Peter had al verschrikkelijk veel narigheid gehad in zijn leven, net als Job.

Job. Joppie! Ja, dat klonk al veel plezieriger. Jezus zou hem Joppie noemen. „Joppie, kom je ook eten?” Net zoals dat ging bij gewone mensen, die in een gewoon huis wonen.

's Avonds in bed hield Joppie hele verhalen tegen Jezus. Alles wat er die dag gebeurd was, vertelde hij aan zijn grote Vriend.

Je moet weten: Joppie praatte altijd ontzettend veel. En als hij dus wéér eens bij de leidster kwam met zijn lange verhalen, verzon zij maar gauw wat om weg te komen. Ze had het erg druk in het Kinderhuis, en een kwartier lang naar Peter alleen luisteren, dat kon er echt niet af. Maar Jezus luisterde wel een half uur, als dat nodig was! Nou wil ik je meteen wel vertellen dat Joppie geen gemakkelijk jochie was. Hij dacht altijd, dat iedereen 't op hem gemunt had, en dat iedereen een hekel aan hem had. En dus probeerde hij altijd op te scheppen en stoer te doen, zodat ze ontzag voor hem zouden krijgen. Maar dat hielp natuurlijk niets, de jongens hadden hem wel door. Er was elke dag ruzie van iedereen met Peter en van Peter met iedereen. Maar Joppie vond, dat het aan al die anderen lag. En dat vertelde hij dus allemaal aan Jezus. Maar ik was nog niet uitverteld over die eerste zondagmorgen in de kerk. De grote Petrus, weet je wel?

Eén keer heeft Jezus hem bij zijn eigen, volle naam genoemd: Simon Johannesen. Dat was die keer, toen Jezus aan hem vroeg:

„Simon Johannesen, hou je van mij?”

Dat was dus vast wel een erg bijzonder ogenblik!

Nou, als Jezus aan Joppie zou vragen: „Hou je van mij?” dan zou Joppie, net als Petrus gezegd hebben: „Ja, Heer!” En òf!

En weet je, wat Jezus toen tegen Petrus zei?

„Zorg jij dan voor mijn lammetjes, Petrus,” zei Jezus.

Verbeeld je: „Zorg voor mijn lammetjes, Joppie!” Wat zou dat leuk zijn! Joppie had die zondag helemaal niet meer gehoord, wie Jezus met die lammetjes bedoeld had. Dat Jezus de Herder is, en wij allemaal zijn schapen en lammetjes, een hele kudde.

O nee! Joppie zag zichzelf al bezig met die kleine huppelende beestjes. Wat geweldig leuk zou het zijn, op ze te mogen passen!

Maar er waren geen lammetjes in het Kinderhuis. En dat ging dus niet door. „Maar je weet maar nooit . . .,” dacht Joppie.

Hij zette een lammetje op zijn verlanglijst voor Sinterklaas. Maar de leidster zei, dat dat niet ging. Sinterklaas geeft geen lammetjes.

Nou, dan niet. Maar dat lammetje bleef Joppie dwars zitten.

En nu is het Kerstavond.

Vanmorgen in de kerk is er verteld over het kindje Jezus. Het kreeg zo'n mooie naam. Jezus. Dat betekent 'Redding van God'.

Iedere naam betekent wat, zei de meneer in de kerk. Maar de mooiste naam van allemaal is: Jezus. God redt ons.

Thuis in het Kinderhuis heeft iedereen meteen aan de leidster gevraagd: „Wat betekent mijn naam?”

Peter niet. Peter betekent 'een kerel als een rots'. „En dat ben ik,“ heeft Joppie gedacht. Maar hij heeft toch met een half oor geluisterd naar de anderen. Vaak wist de leidster niet wat een naam betekende. Maar van Agnes wist ze 't wel. Agnes betekent: lammetje.

Hoe is 't mogelijk, die kat van een Agnes, waar iedereen eeuwig en altijd ruzie mee heeft, die heette lammetje! Ze hebben zich allemaal tranen gelachen! En Agnes was kwaad! Ze sloeg en trapte toen ze haar wilden aaien; en toen ze niet ophielden met lachen en plagen, holde ze woedend weg.

Nu vanavond in bed moet Joppie er nog om grinniken!

„Stel U voor, Heer Jezus, Agnes heet eigenlijk 'lammetje!'“

En als Joppie dan verder alles verteld heeft van de hele dag Kerstfeest, valt hij in slaap. Maar hij droomt er vast nog over na, deze nacht. Hoor maar hoe dat gaat.

Hij droomt dat hij óók naar Bethlehem gaat. De herders gaan kijken naar het kindje Jezus, de Wijze Koningen komen in de verte al aanrijden op hun kamelen, en Joppie gaat ook naar de stal.

„Ik eerst!“ denkt hij, en hij holt de herders voorbij. De deur staat op een kier, en Joppie is al binnen.

Maar dat is vreemd: er staat geen krib, er is geen kindje. Maria is er niet, en Jozef niet, en de ezel niet . . . Wie is er dan wel?

Een man is er, met een mooie witte mantel: Jezus van de grote plaat in de kerk. Jezus kijkt Joppie vriendelijk aan, net als op die plaat. En hij zegt: „Peter Kooper, hou je van mij?“

Joppie schrikt er van. Waarom zegt Jezus geen 'Joppie'? En waar is het kindje? Er moet toch een kindje zijn? En Maria dan?

Maar Jezus zegt een beetje strenger: „Zou je niet es naar me luisteren als ik je wat vraag? Ik luister toch ook altijd naar jou?“

Dat is waar. En Joppie zegt gauw:

„Ik hou erg veel van U, Heer Jezus, maar ik dacht dat U Joppie tegen me zou zeggen, en . . .“

„Joppie,“ zegt Jezus vriendelijk, „Ik heb een lammetje voor je, waar jij voor mag zorgen.“

„O, wat leuk!“ roept Joppie. Hij danst door de stal van Bethlehem, hij springt van plezier, en ineens - bom! daar struikelt hij over zijn eigen benen en daar ligt hij op de grond.

Au!! Hij wordt er wakker van. Op de vloer ligt hij, voor zijn bed! Wat is dat nou? Hij moet er even over denken, waar hij is. Nou, daar is hij zowaar uit zijn bed gevallen! Brrr, wat is 't koud!

Bibberend kruipt Joppie weer in zijn warme bed. De andere jongens op de slaapzaal hebben niets gemerkt, maar Joppie is nu klaar wakker. Wat heeft hij ook weer gedroomd? O ja, de stal. Aaaaach, en nou krijgt hij tóch geen lammetje. Wat jammer, wat jammer! Joppie wordt er een beetje verdrietig van, en hij probeert maar gauw aan iets leuks te denken. Aan de Kerstdag die voorbij is. Wat was er ook weer, waar ze zo om gelachen hebben, vanmiddag? O ja, om Agnes, die kleine kat. Agnes betekent lammetje! . . .

Bonk! doet 't ineens binnenin Joppie. Hij ligt heel stil in zijn bed, alsof hij ineens iets gehoord heeft. Een stem. Die zegt: „Lammetje!! Agnes!!”

Daar moet Joppie een hele tijd over denken, over dat erg rare. Maar hij snapt het niet goed. Agnes is geen lammetje. Verbeeld je dat Jezus zou zeggen? „Ik heb een kleine Agnes voor je, waar jij voor mag zorgen” . . . Joppie wil er een beetje om grinniken, maar dat gaat niet erg; het is allemaal zo vreemd en stil vannacht. Zo valt Joppie toch weer in slaap.

Als hij wakker wordt, is het tweede Kerstdag.

Aan tafel zegt de leidster: „Agnes is ziek. Ze is gisteren zó naar buiten gerend, toen we haar zo plaagden, en ze heeft daar een poos rondgezworven. Ik denk dat ze kou gevat heeft. Het is wel jammer voor haar; nou kan ze vanmiddag niet meedoen met de spelletjeswedstrijd. Jullie moeten maar es naar haar gaan kijken als je zin hebt.”

Nou, daar heeft niemand zin in. „Opgeruimd is netjes,” denken ze. Dan is er ook geen gezanik als Agnes verliest, vanmiddag. Ze kan krabben, als ze kwaad is, die kleine kat!

Maar Joppie moet toch telkens even aan Agnes denken. En als hij een reep chocola wint met dammen, eet hij die niet meteen op.

Later slentert hij naar de meisjesslaapzaal. Daar ligt Agnes. Ze heeft een kleur als een biet.

„Ben je ziek?“ zegt Joppie. „Ik heb wat voor je.“ En hij laat haar zijn reep chocola zien.
„Ik wil geen reep,“ zegt Agnes, maar het klinkt niet zo vinnig als anders. Ze kijkt nog eens naar de reep.
„Wel een klein stukje,“ zegt ze dan.
Joppie geeft haar een stuk van de reep, en dan knabbelen ze samen op de chocola.
„Mag je morgen weer spelen?“ vraagt Joppie.
„Ik moet een paar dagen in bed blijven,“ zegt Agnes. „Ba, ik vind er niks an!“
„Zal ik je morgen m'n postzegels es laten zien?“ zegt Joppie, nadat hij een poosje heeft zitten denken.
„Goed,“ zegt Agnes. „En krijg ik er dan een paar van je? Dan ga ik ook postzegels sparen.“
„Ik zal wel eens zien . . .,“ aarzelt Joppie. Dat is nou ineens zo véél gevraagd!
„Nou ga ik slapen,“ zegt Agnes.
Dan stapt Joppie maar eens op.

En je kan me geloven of niet, maar Joppie en Agnes, dat zijn dikke kameraden geworden. Soms hebben ze vreselijke ruzie, maar dat hoort er bij, vind je niet?

Judy Rietveld

Prettig kerstfeest

Ingezonden door een van de lezertjes

Het was erg koud in de woonwagen in het bos. Mia, het zigeunermeisje, zat lusteloos in een klein boekje te bladeren. Het was een kerstboekje en het heette: 'Toch nog een fijn Kerstfeest'.

Ze had het al wel drie maal gelezen.

Vorig jaar had ze het van een meisje gekregen, toen ze in een andere plaats stonden. 'Hè,' dacht ze verlangend, 'ik wou dat wij eens Kerstfeest vierden.' Sinds vader gestorven was, deden moeder en zij er haast nooit meer wat aan.

Moeder vond het zonde van het geld, wat ze hard nodig hadden. In het kleine boekenkastje lag alleen nog een oude kerstklok van papier, en die zou moeder vanavond onder de lamp hangen.

„Hu,“ huiverde Mia, „kwam moeder maar thuis. Het is hier zo koud, want het kachelhout is bijna op.“ Mia's moeder liep met kaartjes met knopen en veters langs de huizen in de stad. Het zou vanavond wel laat worden vóór ze thuis kwam. Maar morgen als het Kerstmis was, zou moeder fijn bij haar blijven.

'Wat zou moeder er van vinden als we dit jaar eens wel wat aan Kerstfeest deden?' dacht Mia. 'Ik zou in het bos een kleine kerstboom kunnen halen en hem met denneappels en kralen kettingen versieren.'

Meteen had ze haar besluit genomen. Ze nam haar versleten manteltje van de spijker aan de muur en trok het aan.

Ze wilde meteen hout voor de kachel zoeken, dan was het lekker warm als moeder thuiskwam. Al denkend deed ze de deur van de woonwagen achter zich dicht en liep het bos in.

Ze hield er eigenlijk niet van om alleen de weg op te gaan. Sinds ze een keer, toen ze met moeder mee was gegaan nagejouwd werd door een stel jongens, vond ze het vreselijk om de weg op te gaan. Ze schaamde zich voor haar kale manteltje en laarsjes. En dan dat lange piekhaar! Nee hoor, als ze er niet uit hoefde, bleef ze veel liever thuis.

In het bos was het niet zo erg, maar daar leek het net of de dieren met elkaar begonnen te fluisteren wanneer zij langs kwam. De vogels vlogen dan verschrikt weg en zelfs de konijntjes, waar ze vroeger toch zo goed mee op kon schieten, leken vreemden voor haar.

Mia liep al denkend verder en ze had haar mandje al gauw vol met houtjes voor de kachel.

Even later zag ze een mooi kerstboompje en terwijl ze het uit de grond probeerde te

halen, dacht ze aan het gezicht van moeder, dat sinds vaders dood nooit meer gelachen had.

Moeder zou vast blij zijn!

Eindelijk had ze de kerstboom uit de grond en liep vrolijk naar de woonwagen terug. Het leek net of de dieren haar nu blijer aankeken en zeiden: „Prettig Kerstfeest.”

Toen ze thuis kwam, zag ze dat de kachel uitgegaan was. Ze haalde vlug een emmertje en zette daar de kerstboom in.

Gelukkig had ze nog een rood, een beetje verschoten haarlint liggen en dat kon om de emmer heen. De denneappels en kralenkettingen hing ze in de boom en het begon er al heel feestelijk uit te zien.

De kachel werd ook gauw aangemaakt en ze was hem net een beetje aan het oppoken, toen de deur openging.

„Moeder!! Wat bent u vroeg! O, niet kijken, het is een verrassing!” En vóór Mia’s moeder het wist, had Mia de handen al voor haar ogen geslagen.

„Ik heb ook een verrassing voor je,” zei moeder. „Ik kwam langs één van die deftige huizen op de Singel en toen heb ik van een mevrouw een nieuw groen manteltje en een paar nieuwe laarsjes voor je gekregen. Toen dacht ik: laat het nu eens een fijne avond worden, en ik heb een krentenbrood gekocht, en . . . !”

„O, moeder, wat fijn,” zei Mia, terwijl ze haar handen van moeders ogen afhaalde, „ik heb een kerstboom uit het bos gehaald en versierd en nu gaan wij Kerstfeest vieren.”

„Wat is dat nu, moeder? Waarom huilt u? Bent u niet blij of vindt u het niet mooi?”

„O, Mia,” zei moeder, „je moest eens weten hoe mooi ik dit vind. Dit is de mooiste kerstverrassing die je me ooit had kunnen geven.”

„Kom, laten we gauw een stukje van het kerstbrood nemen.”

Moeder pakte het brood uit en op een kaartje dat er aan hing las Mia: *Prettig Kerstfeest*.

H. Th. de Booy

Voetstappen in de sneeuw

Een oudejaarsverhaal

Terschelling lag onder een dikke laag sneeuw. De strenge winter was vroeg ingevalen en al spoedig kreeg de postboot last van het op de Waddenzee rondrijvende ijs. Ijzige noordooster winden joegen de stuifsnieuw voort en op vele plaatsen vormden zich bijna manshoge witte heuvels, die het verkeer tussen de dorpen vrijwel onmogelijk maakten.

De schepen, die de mijnenvrije route volgden benoorden de Waddeneilanden hadden met grote moeilijkheden te kampen. Niet alleen was het dikwijls slecht zicht tengevolge van zware sneeuwbuien, maar ook bevroor het overkomende zeewater direct en zette zich in dikke ijslagen af op de bovenbouw. En deze toplast veroorzaakte soms gevaarlijke slagzij.

Bij Terschelling kwam een met mijnstutten geladen motorschip in gevaar toen het tengevolge van de ijsvorming dreigde te kenteren. Mijnstutten zijn ongeveer anderhalve meter lange geschilde dennestammetjes. Door de zware slagzij gleed de deklast echter in zee zodat het schip voor de ondergang werd behoed. Voor de eilanders betekenden de honderdtallen mijnstutten of 'props' een onverwacht buitenkansje. Menig karrevrachtje werd van het strand gehaald. Slechts een gedeelte kwam bij de strandvonder terecht; de rest verdween in roodgloeiend gestookte kachels . . . Ook Jelle Spits, de zeventienjarige zoon van Steven Spits, schipper op de motorreddingboot 'Brandaris', en zijn vriend Gossen Brouwer gingen herhaaldelijk met een licht tweewielig wagentje naar het Noorderstrand om een vrachtje hout te halen.

In de nacht van 30 op 31 december woei het met stormkracht uit het noordoosten. De wind loeide door de straten van het dorp West-Terschelling en dit lugubere geluid begeleidde het duidelijk hoorbare bulderen van de vervaarlijke, op de noordkust brekende branding.

Dichte sneeuwbuien vormden een ondoordringbare muur voor de felle lichtbundels van de vuurtoren 'Brandaris'. Schepen, die niet over radar of radiopeil-installaties beschikten, moesten nu zonder de steun van het vertrouwde 'Brandaris'-licht buiten de dreigende greep van de Terschellinger gronden zien te blijven.

Een stranding in deze nacht zou onherroepelijk fataal zijn. Zelfs van de motorreddingboot 'Brandaris' kon geen hulp worden verwacht. De temperatuur was 12° C onder nul; de reddingboot zou dus onvermijdelijk binnen korte tijd, tengevolge van de zware ijsklomp op dek en stuurhut, de strijd moeten opgeven.

Hoe moeilijk het ook voor Steven Spits was, hij moest de reddingcommissie van Terschelling gelijk geven: het uitvaren van de reddingboot zou onder deze omstandigheden gelijk staan aan een poging tot zelfmoord. Hij kon die nacht echter niet slapen, voortdurend luisterde hij naar het gierend geweld van de storm. Maar Scheveningen-radio ving geen enkel noodsein op, zodat het machteloze gevoel met de 'Brandaris' in de haven te moeten blijven, terwijl een schip om hulp vroeg, hem werd bespaard.

Met het aanbreken van de dag begon de wind in kracht af te nemen; de weerberichten waren echter nog lang niet gunstig. Nog meer sneeuw werd verwacht met weer tot hard toenemende noordoostenwind.

Jelle Spits en zijn vriend Gossen Brouwer waren in de middag van 30 december met hun karretje naar het dorp Oosterend gelopen. Zij hadden van Doeke Roos, een oude weduwnaar, die een eenzaam boerderijtje beoosten dit dorp bewoonde, gehoord dat er nog veel hout lag op de Bosplaat. Het was een zware tocht geweest om zich, tegen de storm in, door dikke sneeuwbarrières te worstelen, maar in het warm gestookte kamertje van Doeke Roos' boerderij kwamen zij spoedig op hun verhaal. In een ommezien verorberden zij drie volle borden erwtensoep met kluiif. Een half uur later zochten zij op de hooizolder een zacht plaatsje op en vielen voldaan in diepe slaap. Van de storm merkten ze niets.

Met dag- worden werden ze door Doeke Roos gepord.

„Er uit jongens,“ zei hij, „we zijn ingesneeuwd. De deur is gebarricadeerd, de sneeuw ligt tot aan het dak. Als je vandaag met je karretje naar de Bosplaat wilt, zul je eerst een paar uur moeten scheppen.“

Voor Jelle en Gossen was dit een kolfje naar hun hand. Toen zij de bovenhelft van de deur openden schoof een lawine van sneeuw naar binnen en het bleek geen peuleschil om een nauwe gang te maken door de dikke witte muur, die de boerderij omringde.

Voor de tachtigjarige Doeke Roos was het een buitenkansje dat hij toevallig over zulke stevige werkkrachten beschikte. Alleen zou hij er geen kans toe hebben gezien een weg door de sneeuw te banen. Jelle en Gossen waren stevig uit de kluiten gewassen maar zij vroegen zich af of zij er ooit doorheen zouden komen! In de namiddag pas slaagden zij er in het karretje tussen steile sneeuwwallen naar buiten te krijgen. Er stond nog wel veel wind, maar toch veel minder dan de vorige dag. Af en toe brak de zon door de loodgrijze sneeuwwallen.

„Dat 's knap gedaan,“ grinnikte Doeke Roos tevreden. „Zou je 't er nou maar niet bij laten, jongens? Dat hout blijft wel liggen, andere jutters zullen er nu geen snars voor voelen om naar de Bosplaat te gaan.“

„Nee Doeke,“ zei Jelle beslist. „Nu we door die rijstebrijberg heen zijn gaan we hout halen en als het te laat zou worden om nog naar West terug te lopen blijven we bij jou Oudejaarsavond vieren. Kustwachter Stada in Oosterend is telefonisch aangesloten, zodat we kunnen laten weten dat we vanavond niet thuis komen.“

Een glimlach gleed over het gerimpelde gezicht van Doeke Roos. „Ja, in m'n jonge jaren zou ik er ook zo over hebben gedacht“, zei hij. „Ik zal je wat brood en spek meegeven. Maar vóór de nacht invalt ben je terug; er komt nog meer sneeuw en de wind zal aanwakkeren.“

„Daar kun je op rekenen Doeke, we brengen een aardig wintervoorraadjie hout voor je mee,“ zei Jelle vrolijk.

Langs de binnenkant van de buitenste duinenrij over het met een dikke sneeuwlaag bedekte fietspad liepen Jelle en Gossen om de oost. Zij kwamen langzamer vooruit dan zij hadden gedacht en pas laat in de middag bereikten zij de verlaten noordoostpunt van de Bosplaat. Een zware sneeuwbuï viel in; de zee was wel te horen, maar niet te zien. Naar het hout hoefden zij niet te zoeken; de vloed had dit tot tegen de duinrand gebracht en ook op de nu drooggevalen plaat lagen overal slechts met een dun laagje verse sneeuw bedekte mijnstutten. Het karretje was al gauw vol.

„Zo is het welletjes, vind je niet, Jelle?“ zei Gossen, die flink koud was geworden.

Maar Jelle wilde nog even naar zee lopen om de branding te zien. Zijn grootvader Harald Nielsen had vele jaren geleden op deze plaat met de Noorse bark 'Vikingen' schipbreuk geleden. Alleen zijn dochter Hedda, toen een meisje van zestien jaar, had de scheepsramp overleefd. De kajuit van de 'Vikingen' was door de zware zee van dek gesleurd en op de Bosplaat terecht gekomen. Jelles vader, Steven Spits, had Hedda Nielsen, met wie hij tien jaar later zou trouwen, uit de kajuit gehaald. Daarom was het voor Jelle steeds een belevens om over de Bosplaat te zwerven; het verhaal van de zware tocht van de Oosterender roeireddingboot naar de strandingsplaats van de 'Vikingen' en de wonderbaarlijke redding van zijn moeder had immers een diepe indruk op hem gemaakt.

De grauwe zee was nog wild, de branding beukte met woeste kracht op de kust. Hoog spatte het schuim op. Enkele meeuwen doken krijsend naar vis. Jelle haalde diep adem, hij had ontzag voor de zee, maar kreeg er nooit genoeg van de aanstormende

brekers te volgen. Jelle en Gossen liepen nog enkele honderden meters oostwaarts langs de laagwaterlijn, tot zij de uiterste punt van de plaat hadden bereikt. Hier vlak langs liep het Amelander gat in zuidoostelijke richting.

In het westen dreven nog enkele sneeuwbuien, maar om de oost waren de vuurtoren en duinen van Ameland duidelijk te zien.

„Jelle, nu moeten we heus terug,” zei Gossen, „’t is zeker nog twee uur sjouwen naar de boerderij en we hebben Doeke Roos beloofd voor donker terug te zijn. Dat halen we toch al niet.”

„Vooruit dan maar,” zei Jelle.

Halverwege tussen de laagwaterlijn en het karretje, dat zich scherp aftekende tegen de witte achtergrond, uitte Gossen plotseling een kreet van verbazing. Hij had voetstappen in de sneeuw gezien, voetstappen, die onmogelijk van Jelle of hemzelf konden zijn. Zij waren hier immers niet geweest.

„We zijn blijkbaar niet de enige jutters die vandaag de Bosplaat opzochten,” zei Jelle. „Toch is ’t vreemd, want we hebben niemand gezien.”

„Geen wonder,” zei Gossen, „tijdens die sneeuwbuien was dat bijna onmogelijk.” Zij volgden nu de voetstappen, die diepe sporen hadden achtergelaten in de sneeuw. „Ze moeten van een zware man zijn,” zei Jelle, „met rubber laarzen aan, dat kun je zien aan de afdrücken. Hij liep niet in een rechte lijn, maar zig-zag, alsof hij dronken was. En hier is hij gevallen!” riep hij opgewonden. „Zie je wel, Gossen, daar is geen twijfel aan.”

Gossen knikte, het was inderdaad een vreemd geval. Wie zou nu in z’n eentje op de Bosplaat hebben rondgedwaald?

„Hij is hier kortgeleden geweest,” zei Jelle, „anders zouden de sporen al met sneeuw zijn bedekt.”

Het raadsel liet de jongens niet los. Ze haalden het karretje en volgden het vreemde spoor. Steeds duidelijker werd het dat de onbekende zich strompelend had voortbewogen, alsof hij aan het eind van zijn krachten was. Telkens was hij gevallen, eens zelfs languit voorover. Het begon te schemeren en daardoor was het moeilijker om het spoor te volgen.

Plotseling bukte Jelle zich en raapte iets op uit de sneeuw.

„Een leren zakje met pruimtabak!” riep hij opgewonden. „Dus zeker een zeeman.” Er rinkelde iets in het zakje en Jelle haalde er een paar geldstukken uit.

Zweedse munten! De jongens keken elkaar verbaasd aan. ‘Geen Terschellinger dus,’ dachten zij. Een aangespoelde schipbreukeling misschien? Dan verkeerde deze nu in levensgevaar. De barre winternacht in de onbeschutte duinen zou hij immers onmogelijk kunnen overleven.

„We moeten hem vinden,” zei Jelle beslist. Zij waren nu bij de duinrand gekomen; het spoor was nog steeds te zien en liep landinwaarts. Onbegonnen werk om het zware karretje naar boven te krijgen. Wel jammer, maar er was geen keus. Jelle en Gossen stapelden het hout op achter de buitenste duintop. Later zouden ze het hier kunnen ophalen als het tenminste niet door een andere jutter zou zijn gevonden. Hoofdzaak was nu tijdig de man te vinden, die zeker wanhopig naar onderdak zocht. „We nemen het lege karretje mee,” zei Jelle, „dat zullen we waarschijnlijk wel nodig hebben.”

Duinop, duinaf ging het spoor. De jongens liepen zo hard zij konden en hijgden naar

adem. Koude of vermoeidheid voelden zij niet; er stond een mensenleven op het spel, dat beseften zij ten volle.

Jelle klom op een hoge duintop. Ver om de west zag hij de lichtflitsen van de 'Brandaris' . . . Maar in het witte duinlandschap was geen levend wezen te bespeuren. Hij zette de handen aan de mond en schreeuwde.

Geen antwoord - alleen het schrille krijsen van een meeuw, het dreunend geweld van de branding en het gieren van de aanwakkerende wind. Gelukkig brak de maan zo nu en dan door de wolken en scheen met spookachtig licht over het witte doodskleed, dat

de duinen bedekte. Jelle en Gossen transpireerden, ondanks de felle koude; het spoor toonde aan dat de man telkens, na enkele stappen te hebben gedaan, was gevallen, zij moesten hem dus nu wel gauw bereiken. In de beschutting van een duinpan wachtten zij even om op adem te komen, klommen omhoog en schreeuwden uit alle macht. Een rilling ging door hen heen toen zij antwoord kregen - de zwakke kreet van een mens in nood. Zij renden vooruit en daar lag hij, half op zijn zij; een grote man, in oliejas, met zeelaarzen, en met een zwemvest om. Nauwelijks verstaanbaar mompelde hij enige woorden. Met trillende handen greep hij de jongens vast.

Jelle had van zijn moeder Noors geleerd en de klanken die hij hoorde kon hij thuis brengen: „Zweeds zeeman, schip vergaan, waar ben ik?“

De man trachtte op te staan maar viel machteloos in de sneeuw terug.

„Gossen, haal het karretje!“ schreeuwde Jelle.

„We zullen je naar huis brengen,“ zei hij toen in het Noors tegen de schipbreukeling.

„Nog even volhouden.”

De man sloot z'n ogen en zuchtte. Met vereende krachten slaagden de jongens er in hem op de bodem van de kar te leggen. Zij deden hun bovenkieren uit en spreidden die over hem heen. Dankbaar greep de man het nog overgebleven brood met spek. Nu was het zaak zo spoedig mogelijk het behouden huis te bereiken.

Gelukkig lag de plaats waar zij de Zweed hadden gevonden vlak bij het fietspad, zodat het transport, hoewel zwaar genoeg, geen al te grote moeilijkheden meer opleverde. Jelle trachtte te weten te komen welk schip ten onder was gegaan en wat er precies was gebeurd, maar de man antwoordde niet meer. Hij staarde, rillend van koude en doorgestane emoties voor zich uit.

Eindeloos leek de tocht. De jongens spanden zich tot het uiterste in en spraken geen woord meer. Het was alsof de dood hun op de hielen zat.

Zij trokken met verbeterde kracht de zware kar door de sneeuw; zij voelden zich verantwoordelijk voor het behoud van dit mensenleven. Dat zij de wind en de af en toe voortjagende sneeuw in de rug hadden, was een geluk.

Eindelijk rees het besneeuwde dak van Doeke Roos' boerderij boven de lage duinen. Licht, warmte en leven vlak bij. Nog een paar honderd meter. Jelle rende vooruit en schreeuwde. Doeke Roos, die zich al enkele uren ongerust had gemaakt, hoorde hem onmiddellijk. De norske trek op z'n gezicht verdween toen Jelle hem met enkele woorden zei waarom zij nu pas terug kwamen.

Even later werd de Zweedse zeeman door Doeke Roos, Jelle en Gossen in de huiskamer gedragen. Zij kleedden hem uit, wreven hem warm en hesen hem met grote moeite in Doeke's bedstede, waar hij ternauwernood in paste. Vijf wollen dekens en een kop warme thee deden wonderen. Wel rilde de man nog voortdurend, maar al na een half uur had hij zich voldoende hersteld om iets te zeggen.

Gossen was intussen naar Oosterend gegaan om de dokter, de burgemeester en de reddingcommissie te waarschuwen.

Jelle kreeg nu van Niels Jensen, zoals de schipbreukeling heette, te horen, dat het Zweedse motorschip 'Gotha' in de vroege morgen van 31 december ter hoogte van Ameland, van Antwerpen op reis naar Gothenburg, door het overgaan van lading en vermoedelijk ook door de sterke ijsvorming op de bovenbouw, plotseling was gekenterd. Sloepen hadden niet meer kunnen gestreken. Maar enkele bemanningsleden waren aan dek geweest, zoals de stuurman van de wacht en de roerganger. Niels Jensen, die aan het roer stond toen het schip kapseisde, kwam in zee terecht, maar hij had nog net een zwemvest kunnen grijpen en dit werd zijn redding. Gelukkig raakte een op het achterschip staande jol van haar sjorrings los en ging niet met het schip de diepte in. Jensen wist zich aan boord van de jol te hijsen, schepte deze leeg en dreef daarmee voor wind en stroom naar lager wal. Hoe hij deze barre tocht had overleefd begreep hij zelf niet. Hij had alle hoop laten varen en lag versuft op de bodem van de jol totdat hij plotseling voelde dat zij midden in de branding was geraakt en heftig te keer ging. Vlak bij de wal was de jol omgeslagen, maar hij voelde grond onder de voeten en wist het strand te bereiken. Zonder goed te beseffen wat hij deed was hij doorgelopen. Het enige wat hij er zich van kon herinneren was dat hij plotseling had horen schreeuwen . . .

Het relaas over de beproevingen, die hij had doorstaan en de zeemansdood van de

bemanningsleden waarmee hij jaren had gevaren, greep hem sterk aan. "Laat hem nu maar slapen, Jelle," zei Doeke Roos. „Hij heeft in de eerste plaats rust nodig." Hetzelfde zei de dokter, nadat deze de schipbreukeling had onderzocht. „Een oersterke kerel om dit te kunnen doorstaan."

Telefonisch werd de Zweedse consul-generaal te Amsterdam op de hoogte gebracht van de dramatische schipbreuk.

Scheveningen-radio gaf door aan alle benoorden de Waddeneilanden varende schepen goede uitkijk te houden, maar het sombere relaas van Niels Jensen had alle hoop de bodem ingeslagen dat er nog iemand de ramp zou hebben kunnen overleven.

Jelle en Gossen vierden Oud-en-Nieuw in de warme kamer van Doeke Roos. Niels Jensen lag in diepe slaap. Met gedempte stemmen spraken de beide jongens en de oude boer over de wonderbaarlijke redding, over de gevaren van de zee en de kracht, die mensen bezielt wanneer zij vechten voor hun eigen leven of dat van anderen.

De personen die voorkomen in dit verhaal - dat overigens op zichzelf staat - zijn dezelfde als die uit het boek 'Hier reddingboot Brandaris' door H. Th. de Booy. (Drie Kroontjes Reeks, Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam - gebonden f 2.95.)

A. H. Oberstadt-Witsen Elias
Muziek: A. C. Schuurman

Een Kerstspelletje

De drie Koningen

Personen: Twee herders - Drie koningen - Jozef - Maria - Koor.

Het toneel stelt voor een stalletje, waarin Maria, Jozef, het Kind en twee herders.

Koor zingt Er is een kindeke geboren op aard . . .

Herders staan bij de stal en kijken spiedend in de nacht

Eerste herder Wat beweegt daar in het donker?
En wat is dat zacht geflonker?

Tweede herder Drie vreemde vorsten komen aan;
hun kronen glanzen in de maan.

De drie koningen zijn intussen bij de stal gekomen

- Eerste koning Wij komen van ver
 door de zandwoestijn.
 Ons leidde een ster.
- Tweede koning Kan het hier soms zijn
 dat een kind is geboren,
 door God uitverkoren?
- Derde koning In oude boeken stond het al:
 een Kind geboren in een stal.
 Hij zou ons aller Koning zijn,
 al was hij nog zo arm en klein.
- Jozef Treed hier binnen, Majesteit.
 In uw boeken stond de waarheid:
 Maria's zoon ligt in deze stal,
 als het armste der kinderen al.
- Maria kijkt op Nu brengt Hij herders en koningen samen.
- Allen Amen!
- Eerste koning Wij knielen bij Uw kribbe neer
 met onze gaven, lieve Heer.
 Uit mijn paleis, ver bij de zee,
 breng ik wierook voor U mee,
 in een zilveren schaal
 uit de opperzaal.
- zet de schaal neer*

Tweede koning Een vogeltje bied ik u aan
van goud en edelstenen.
Het zal wel nimmer zingen gaan,
maar het vliegt ook niet henen,

Vogel zingt

Maria Jozef! Jozef! De vogel zingt!
richt zich tot de Gij allen die ons hier omringt,
aanwezigen dit wonder is voor Hem geschied:
gouden vogels zingen toch niet!

Derde koning Het mooiste wat ik kan bedenken
wil ik U schenken.
legt zijn kroon neer Mijn kroon leg ik neer
voor U, kleine Heer.

Koor zingt Nu zijt wellekome . . .

Maria Hebt allen dank voor wat gij bracht.
Ziet mijn kleine zoon, Hij lacht!

Koningen lopen langzaam weg

Herders Nu trekken de koningen weer naar hun land,
en wij naar de schapen zo langzamerhand.

Muziek, terwijl de herders weggaan

Het melodietje kan door een blokfluit of altblokfluit worden gespeeld. Een glinsterend kerstboom-vogeltje kan eventueel dienen voor het geschenk van de tweede koning.

De witte duif

Er stond een klein jongetje bij de poort van Bethlehem. Dat jongetje heette David. Hij was een beetje moe en leunde tegen de oude muur. In z'n handje had hij tien penningen. Die had hij zelf verdiend.

Die dag waren er veel reizigers naar Bethlehem gekomen. Die reizigers wilden in de herberg slapen. Maar ze wisten niet, waar die herberg stond. David wel. Hij had hun de weg gewezen. Van enkele reizigers had hij toen een penning gekregen. Nu had hij er tien. Dat was erg veel.

David ging op de grond zitten en telde zijn geld nog eens na.

Een . . . twee . . . drie . . . ! Hij kon niet verder tellen, want er stapte een ezeltje door de poort. Op de ezel zat een vrouw. En een man leidde het beestje. David zag dadelijk, dat het vreemdelingen waren. Vlug stond hij op en ging naar hen toe.

„Moet u naar de herberg, meneer?” vroeg David beleefd. De man knikte.

„Zal ik u de weg wijzen?”

Toen ze bij de herberg kwamen, ging de man naar binnen. Kleine David paste op de ezel.

Al gauw kwam de man terug. Hij keek erg verdrietig. „Er is geen plaats meer,” zei hij tegen de vrouw. Ze gingen weer verder. David keek hen na. Hij vond de vrouw erg lief. Waar zouden ze nu slapen vannacht?

Hij wist het niet.

Opeens dacht David weer aan zijn penningen. Morgen ging hij een duifje kopen. Dat mocht best van vader en moeder.

De volgende dag stond David vroeg op. Hij telde zijn penningen nog eens na. En ging op pad. David wist wel, waar de duivenkoopman stond.

„Zo jongen, wil je een duifje kopen?” vroeg de koopman.

„Ja, meneer.”

„Kijk eens in die mand daar. Zie je dat witte duifje met een zwart veertje op de borst? Zo'n duif vind je nergens.”

„Die wil ik kopen,” zei David.

„Heb je een mandje bij je?”

„Nee meneer!”

„Hierzo! Goed vasthouden, hoor!”

David knikte. Hij zou heel voorzichtig lopen. En goed opletten.

O, wat was hij blij met z'n duif. Hij zou haar gauw aan moeder laten zien. Hij kon best wat vlugger lopen.

En toen . . . opeens . . . boem! Daar lag David. Van schrik liet hij de duif los.

Zoef . . . ! deden haar vleugels. En weg was de duif! David kon wel huilen. Maar hij deed het niet. Hij was een flinke jongen.

De duif vloog in een boom. O, nu kon David haar misschien wel vangen. Hij rende naar de boom. Mis! Toen David bij de boom was, vloog de duif weer op.

Telkens en telkens deed ze dat. De duif vloog en David liep en liep.

Zo kwam hij in het veld van Bethlehem. De duif vloog nu ver voor hem uit. Ze was nog maar een witte stip. Opeens ging die witte stip naar beneden. David liep nog vlugger. Zou de duif nu blijven zitten? David hoopte van wel. Hij zag, dat ze boven-

op een schapenstal zat. Hij was nu vlak bij en riep haar. De duif keek wel naar hem, maar ze kwam niet.

Maar wat was dat? David hoorde praten in de stal. Wie kon daar zijn? Zeker een herder.

Op zijn tenen liep hij naar de opening en keek naar binnen. En wat zag hij? Een man en een vrouw. Maar hij zag nog meer. In die stal stond ook een voederbak. En in die voederbak lag een klein Kindje. O, wat zou hij graag eens heel even naar het Kindje kijken. Maar hij durfde niet. De man sprak tegen de vrouw. De vrouw glimlachte. En toen . . . ineens . . . herkende David haar. Ja, ze was het. Hij wist het zeker. Hij had gister op haar ezeltje gepast.

Zoef . . . zoef! ging het boven z'n hoofd. Verschrikt keek David op. Zijn duif vloog weg. Hij had haar bijna vergeten. Nu kon hij niet meer kijken. Nu moest hij zijn duif achterna.

O, wat vloog ze snel. David kon haar niet bijhouden. Hij zag haar niet eens meer. Maar toen zag David wat anders. Vlakbij hem liepen schapen. Er was ook een herder.

„Waar ga je zo alleen naar toe?” vroeg de herder aan David.

„Ik wil mijn duif vangen,” hijgde David.

„Rust maar even uit,” zei de herder vriendelijk.

Dat wilde David graag. Hij was erg moe. Hij ging naast de herder in het gras zitten.

„Hoe heet je?” vroeg de herder.

„David.”

„Woon je in Bethleem?” David knikte.

„Zijn er veel mensen in de stad, David?”

„Ja. De herberg is helemaal vol.”

Toen dacht hij opeens weer aan de man en de vrouw.

„Ik heb een klein Kindje gezien,” zei hij. „Het ligt in een krib. Daarginds in die stal.”

„Heb jij dat Kindje gezien, David?”

„Ja, herder.”

„Weet je, wie dat Kindje is?”

David schudde z'n hoofd.

„Dat Kindje is de Messias. Hij is de grootste Koning.”

„Echt waar, herder?”

„Echt waar, David. Vannacht heeft een engel ons dat verteld. Alle herders in het veld hebben de engelen gehoord en gezien. O, het was zo mooi! We zijn naar het Kindje gaan kijken. En we hebben het aanbeden.”

David sprong op. „Ik ga mijn duif vangen. Ik zal haar aan het Kindje geven.”

En weg rende hij. Maar hoe kleine David ook zocht, de duif was nergens meer te zien. Bedroefd ging hij naar huis. Moeder was boos, omdat David zo laat thuis kwam. Toen durfde David niets meer vertellen.

Enkele weken later ging vader op reis. Hij ging naar Jeruzalem. Hij wilde daar een paar vrienden bezoeken. David mocht mee. O, wat was hij blij! Hij was nog nooit in Jeruzalem geweest. Maar hij wist, dat in Jeruzalem een mooie, grote kerk stond. Tempel, heette die kerk. Vader zou David de Tempel laten zien.

Op een goede dag vertrokken ze. Moeder keek hen na. De weg naar Jeruzalem was lang.

Toen ze in de stad kwamen, keek David zijn ogen uit. Het was erg druk in de straten. Ze gingen dadelijk naar het Tempelplein. Wat een lawaai was het daar! Vader zag al gauw vrienden.

„Vader?”

„Wat is er David?”

„Mag ik bij de duivenkoopman kijken?”

„Jawel, maar niet te ver weggaan”.

„Nee, vader.”

Blij stapte David over het plein. Bij elke mand bleef hij stil staan. Hij keek en tuurde. Och, wat zou hij graag een duifje hebben. Een duifje voor de kleine Koning.

Toen . . . opeens . . . droomde hij? Daar in die grote mand zat zijn duif . . . Ja, ze was het. Hij wist het zeker. Ze was wit met een zwart veertje op de borst. Nergens zag je zo'n duif. Zou hij het de koopman zeggen? Hij durfde niet. De koopman schreeuwde zo hard. Hij werd er helemaal rood van.

Er kwam een man naast David staan. Die man wilde twee duiven kopen. De koopman zocht in zijn mand en haalde er twee uit. O, wat schrok David! Hij kon wel huilen van spijt. Die vreemde man kocht zijn duif. Dat mocht niet! Nee, dat mocht niet!

De vreemde lette niet op David. Hij liep het plein over naar een vrouw. Die vrouw droeg een klein Kindje in haar armen. En toen . . . toen werden Davids ogen groot van verbazing. Daar liepen de man en de vrouw uit de schapenstal. En ze droegen de Koning naar de Tempel.

„Vader! Vader!” gilte hij.

„Wat is er David?” vroeg vader. „Is er iets gebeurd?”

„Vader . . . daar . . . daar! Daar is de Koning . . . de Messias!”

„Wat bedoel je toch, David?”

„Daar, vader! Die man en vrouw met het Kindje. Dat Kindje is de grootste Koning!”
Vader begreep er niets van.

„En de man heeft mijn duifje!” riep David weer.

Daar begreep vader helemaal niets van.

„Welnee, David. Die man en die vrouw gaan God danken. Ze zijn erg blij met hun Kindje. Daarom nemen ze twee duifjes mee. Ze willen die offeren.”

„Ik had de Koning mijn duifje willen geven,” zuchtte David.

„Nu heeft de Koning jouw duifje toch,” troostte vader. Toen lachte David weer.

„Ja vader, nu heeft de Koning mijn duifje,” zei hij blij.

Vader knikte. Hij nam David bij de hand en samen liepen ze verder.

Zelf aan het werk

„We kijken altijd eerst achterin of 'Zelf aan het werk' er weer in staat." Zo schreven me vorig jaar Albert Kuyk en zijn zus Florentien, en dat is wel een bewijs, dat ze trouw meedoen aan de oplossingen van de zes opgaven. En de werkjes van handenarbeid zullen ze óók wel weer maken.

En zoals Ab en Tini zijn er een heleboel, en dus: daar komen ze weer! Eerst werkjes voor de handen, en dan weer zes werkjes voor het hoofd. Hoewel bij de eersten óók het hoofd en bij de laatsten óók de handen mee moeten doen!

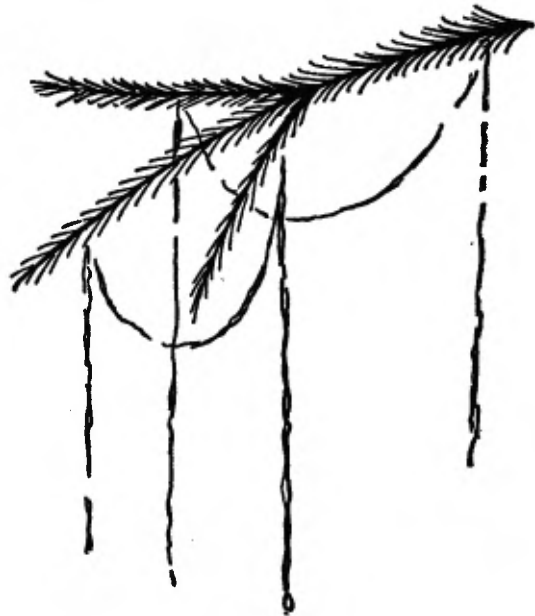
Er is bij de handenarbeid werk voor de jongere kinderen, ander werk voor de middengroep, en weer moeilijker werk voor de oudsten. Je zult er prettig mee bezig zijn, en de zilveren slingers, hangers, papieren kerstboompjes en de zelfgemaakte kerstkaarten - met gombatikken zijn mooie resultaten te bereiken! - zullen je stellig veel plezier doen als ze klaar zijn en gebruikt kunnen worden. En jou niet alléén, maar ieder die er naar kijkt. Dát maakt er juist Kerstwerk van. Hier volgt dit werk nu.

M. L.

Voor de jongsten

Kerstversieringen van melkfles-capsules

Wist je, dat je van één enkele melkflesdop een heel lange slinger kunt maken? (zie tekening). Maak de melkdop schoon met water en zeep en neem dan maar eens een oude schaar. (Niet moe-

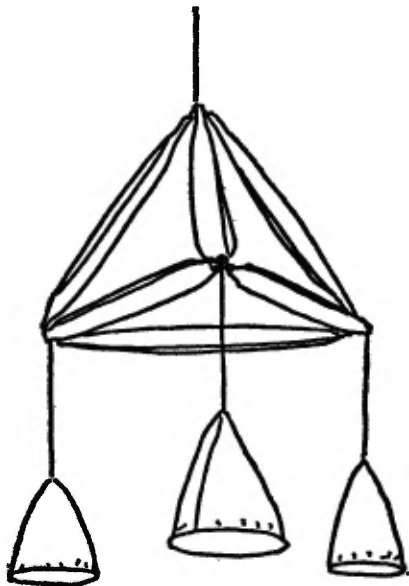
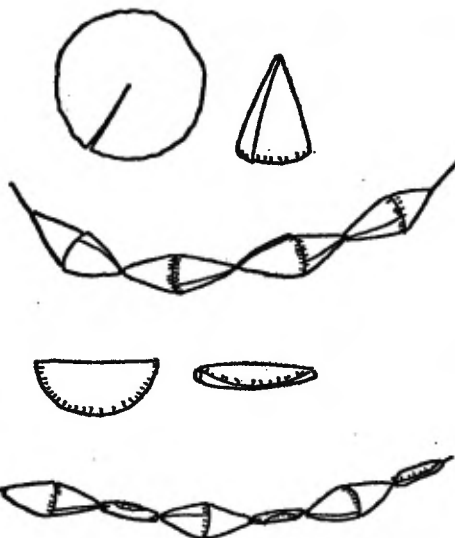

ders nieuwe schaar hiervoor gebruiken.) De melkdop hoeft niet helemaal plat te zijn; begin maar gewoon langs het kantje te knippen. Zorg nu dat je vlak bij de rand blijft en toch niet het strookje losknipt. Dat is niet zo gemakkelijk, maar als je even hebt geoefend kun je het wel. Terwijl je zo doorknipt wordt het reepje steeds langer. Als je het voorzichtig doet, kan de slinger nog langer worden dan je zelf bent. Als dat lukt ben je er al heel knap in, hoor! Breekt het reepje, dan maak je de einden

weer aan elkaar vast door de beide delen een stukje dubbel te leggen en elk der eindjes een paar slagen om de reep heen te wikkelen. Kijk maar.

Wat kunnen we nu met die lange zilverkleurige slingers doen? Natuurlijk, in de kerstboom hangen in sierlijke bogen van tak tot tak of neerhangend als ijspegels. Maar, samen met wat hulstblaadjes of dennegroen kunnen we er ook de gehele kamer mee in kerststemming brengen. Knip er dus maar flink veel van.

Nu een heel andere slinger, ook van melkflesdoppen (zie hiernaast). Strijk het middelste deel mooi glad, de rand hoeft niet plat te zijn. Knip nu vanaf de rand tot precies in het midden. Nu kun je de rand in elkaar schuiven tot een kegelvormig klokje. Als we nu een aantal van zulke klokjes op een draad rijgen, ontstaat er een mooie slinger. Om van de doppen die je hebt een langere slinger te kunnen maken, kun je tussen elk paar kegeltjes een recht buisje rijgen, dat je van een halve capsule maakt en dat nog

langer wordt dan één kegeltje. Je rolt gewoon de halve dop losjes op. Het is wel nodig om na het aanrijgen de openingen aan de uiteinden wat dicht te drukken, want anders gaat het buisje gemakkelijk van de draad af.

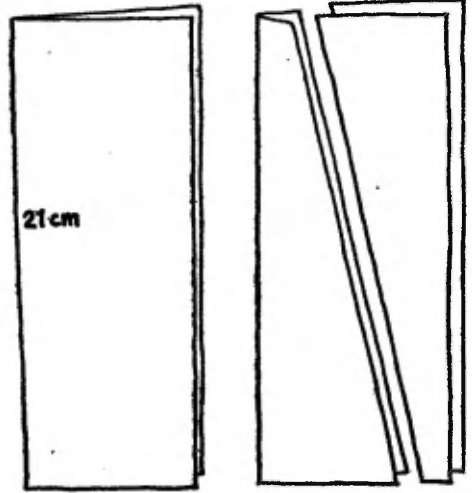
Van diezelfde buisjes en klokjes kan ook een mooie hanger voor de kerstboom worden geregen. Of hangt hij misschien mooier onder de lamp of boven de deur? Het rijgen van deze hanger is voor de kleintjes wat moeilijk, maar daar kan broer of zus wel mee helpen (zie hiernaast).

Versierd kerstboompje van papier

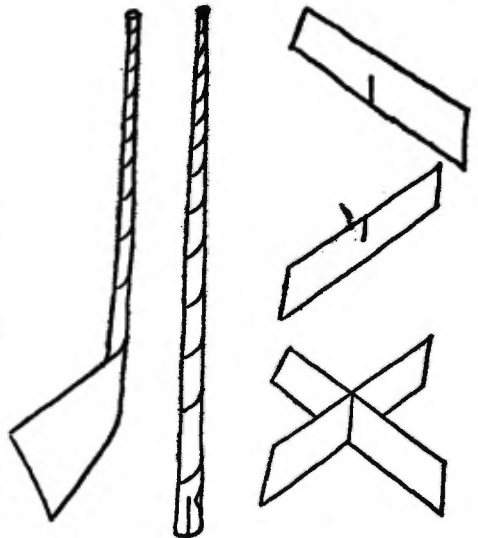
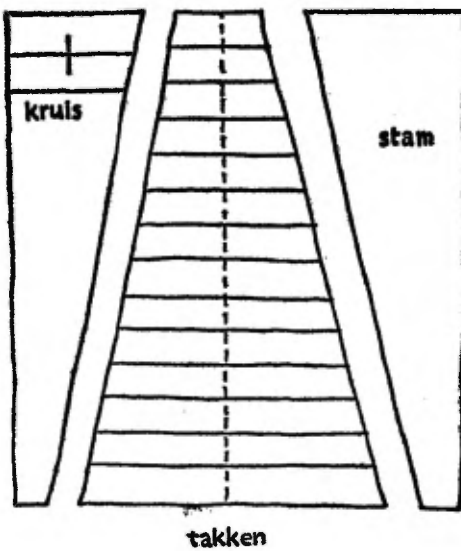
Voor deze grotere kinderen volgt hier een manier om een klein kerstboompje zelf te maken van wit tekenpapier.

Neem een stukje stevig papier van ongeveer 15 x 21 cm. Trek een lijn over het midden in de langste richting. Dat kan het gemakkelijkst door te vouwen, zoals deze tekening aangeeft. Nu knippen we volgens de gestreepte lijnen, zodat er drie stukken ontstaan. Van een der buitenste stukken rollen we de stam van de boom spiraalsgewijs, ongeveer zoals een blaaspijltje (zie tekening). Stijf rollen en uittrekken, tot hij minstens 15 cm hoog is. Lukt dit niet dadelijk, dan eerst het papier enkele malen heel stijf en klein oprollen, zodat het niet meer wil terugrollen. Begin een keer aan het smalle einde en een keer aan het brede. Je kunt het nog met lijm vastzetten, maar nodig is het niet.

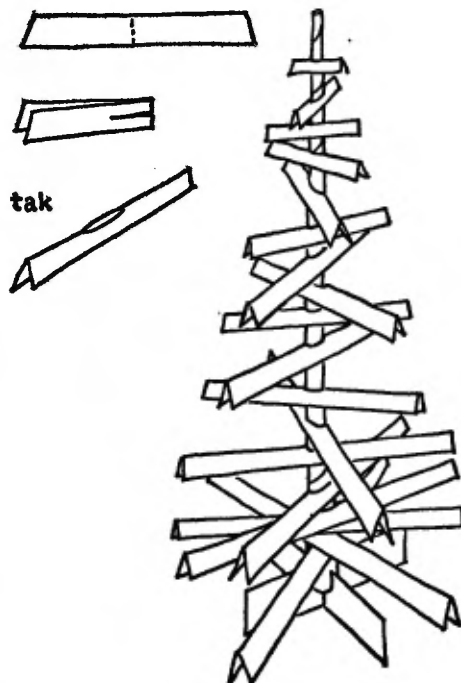
Nu maken we, net als bij een grote kerstboom, een kruis, waarop de stam kan staan. De tekening geeft aan hoe dit

kruis uit het andere buitenste stuk papier wordt gemaakt. Om de stam op het kruis te plaatsen moeten er 4 gleufjes in de stam komen (2 maal knippen). Staat de stam, dan knippen we uit het middelste stuk papier ongeveer 15 strookjes in

de breedte. Wie het precies wil doen maakt de strookjes 1,5 cm breed en krijgt 14 strookjes. Leg ze in de oorspronkelijke volgorde neer. Deze strookjes worden volgens de eerder gemaakte vouw dubbelgeslagen en dwars op de vouw ingeknipt (zie tekening). Daarna in de lengte dubbelvouwen en in de volgorde van groot naar klein over de stam schuiven. Zorg er voor dat niet alle takken naar dezelfde richting wijzen, maar draai ze afwisselend naar verschillende kanten. Verdeel ze, wat de hoogte betreft, zó dat de punt van de stam nog een eindje boven de hoogste en kleinste takjes uitsteekt. Nu is het boompje klaar, maar is het al een kerstboom? Hang er eens zo'n dun zilverkleurig slingertje in, zoals voor de jongsten werd beschreven. Natuurlijk kun je zelf nog andere versieringen voor het kleine boompje verzinnen. Maar weet je wat daarbij het moeilijkste is? Niet om er steeds meer bij te maken, maar wel om er mee op te houden. Een versiering moet een ding altijd mooier maken, anders zou het geen echte versiering meer zijn. En door te veel versiering wordt iets nooit mooier, maar rommelig en daardoor lelijk. Pas bij versiering altijd op voor te veel verschillende dingen tegelijk. Probeer dit jaar alle kerstversiering eens te maken

met naast het dennegroen alleen maar witte en zilverkleurige dingen. (Daarom maakten we ook een sneeuw-boompje en namen geen groen papier). Je zult zelf zien dat er dan een echte kerststemming ontstaat. Met andere kleuren zou dat ook wel kunnen, maar dat is veel moeilijker. Het zou heel gemakkelijk te bont en te schreeuwerig worden.

Voor de oudsten

Zelfgemaakte Kerst- of Nieuwjaarskaarten

Voor de oudsten denken we aan iets anders; we denken eigenlijk aan de andere mensen die om deze tijd van het jaar wel graag iets van je zouden willen ontvangen, al is het maar een eenvoudige kerst- of nieuwjaarskaart. En zij die zo'n kaart van je ontvangen, zullen het vooral heel

aardig vinden als je die kaart niet in de winkel hebt gekocht; dat kan immers zo gemakkelijk en zonder dat je er veel tijd of aandacht aan hebt besteed. Neen, zelf kerst- en nieuwjaarskaarten maken, dan doe je de ontvangers echt een plezier.

We kiezen ditmaal een manier die heel geschikt is om sneeuw weer te geven, dus net iets voor deze tijd van het jaar. Die manier van werken heet gom-batikken en we hebben er voor nodig: stijf tekenpapier of heel dun glad en wit karton voor de kaarten zelf; vloeibare gom, zoals die in een winkel voor schrijfbehoeften in een flesje verkrijgbaar is; een zachtharig penseel, wat zwarte schoensmeer. Verder wat tekenmateriaal, bijvoorbeeld zwarte inkt en een gewone schrijfpenn of een paar goedgeslepen kleurpotloden. Een ballpoint is ongeschikt.

Hoe we nu te werk gaan zal ik met een heel eenvoudig voorbeeld aangeven. We gaan een sneeuwpop maken, niet een echte natuurlijk, maar een die op de kaart komt. Van te voren hebben we een aantal kaarten netjes op maat geknipt, zodat ze in een envelop kunnen worden verzonden. Dat gebeurt altijd met mooie kaarten. Nu nemen we gom en penseel en schilderen alles wat wit moet blijven, dus de sneeuw en de sneeuwpop, tamelijk dik met gom. Niet eerst met potlood tekenen, maar ineens de sneeuw erop zetten. Gelukkig maar, dat de natte gom een beetje glimt, anders zou je niet kunnen zien waar je werkt. Nu kunnen sommige dingen die buiten de sneeuw steken wel worden getekend, zoals de bezem en het grootste deel van de hoed. Maar pas op, raak de natte gom niet aan. Alles wat in de gomplekken zou moeten komen, mogen we voorlopig nog niet tekenen. Wel kunnen we met gom nog wat dwarrelende sneeuwvlokken in de lucht penselen, nu hoed en bezem op hun plaats staan. Het beste is om hierna maar een poos buiten in de echte sneeuw te gaan spelen, want de gom moet nu eerst drogen en dat gebeurt vanzelf als je maar lang genoeg kunt wachten. Mor-

gen zal het in elk geval wel voldoende droog zijn.

Als het zo ver is, volgt er een heel leuk karweitje: we wrijven de gehele tekening - die we eerst op een oude krant hebben gelegd - in met een lapje waaraan wat zwarte schoenwas zit. Als de schoenwas goed is verdeeld wrijven we nog even met een schoon lapje na. Nu is alles grijs geworden, behalve waar we gom hadden aangebracht. Op die plaatsen kunnen we met behulp van een sponsje met schoon water de gom wegvegen. Als deze plekken weer droog zijn kan daarin de rest worden getekend, zoals de ogen van de sneeuwman en de knopen van zijn jas. Vergeet niet om onder in de sneeuw met keurige duidelijke letters te schrijven: Prettig Kerstfeest, of: Gelukkig Nieuwjaar, of hoe je wens anders mag luiden.

Veel leuker dan mijn voorbeeld na te maken is het om zelf op deze manier een tekening te verzinnen. Je weet nu eenmaal hoe het gom-batikken in zijn werk gaat. Weet je wat ook zo mooi kan worden op deze manier? Bomen met kale takken en een sneeuwlaagje op elke tak, afstekend tegen een grauwe winterlucht. En vergeet niet de sneeuw op de daken van de huizen. Wel moet je bij dit werk goed overleggen in welke volgorde je de tekening maakt, want waar eenmaal schoenwas zit, daar kun je niet gemakkelijk iets anders overheen tekenen. Veel succes met de kaarten!

H. v. V.

Dan volgen nu de zes opgaven, zoals ieder jaar. Willen jullie er goed voor zorgen, dat je goed papier en goede inkt gebruikt, zodat je schrift duidelijk en netjes is en niet zo licht van kleur, dat het nauwelijks te lezen is? Vorig jaar

hebben we heus enkele inzendingen moeten afkeuren, omdat ze niet te lezen waren, door slechte inkt en door de talloze veranderingen en doorhalingen. Alleen duidelijk en net werk kan een prijs krijgen, hoor!

Eerste opgave. De kleurplaat

Het jongetje met de lantaarn

Je ziet zeker wel dadelijk, welk ogenblik hier wordt uitgebeeld. Maria en Jozef zijn van deur tot deur gegaan, en nergens vinden ze een plaats om te rusten van hun verre tocht, en de nacht te kunnen doorbrengen. Maria is zó moe, ze was eerst van het ezeltje afgestapt, maar is er weer op gaan zitten, omdat ze niet meer staan kon. Wáár moeten ze nog vragen? Ze zijn bij de laatste herberg vergeefs komen vragen om onderdak - alle bedden zijn al bezet. Net als ze bedroefd en moedeloos weer verder willen gaan zoeken, komt daar het zoontje van de herbergier. Hij heeft een brandend lantaarntje in de hand en zegt: „Wilt u misschien in onze stal slapen? Er liggen bossen schoon stro en het is er niet zo erg koud. Er staat wel een os in de stal, maar die is erg mak en doet niemand kwaad. Zal ik het u eens wijzen?”

„Gráág,” zegt Jozef. Maria is te moe om iets te zeggen, maar zij streelt het jongetje over zijn hoofd en rijdt op haar ezeltje achter hem aan de stal binnen. Ik denk dat Jozef en het jongetje samen gauw het schone stro hebben uitgespreid, zodat ze kon gaan liggen. En toen is hij stellig voor die vermoeide reizigers twee koppen warme koffie gaan halen. „Het jongetje met de lantaarn,” noemt Maria hem.

Het is een prachtige plaat om te kleuren, vind je niet? Zoek je mooiste kleurtjes op, en doe het zo goed als je maar kan. Je moogt pastel, of kleurpotloden of kleurkrijtjes, of waterverf gebruiken, je mag het hélemaal doen zoals je het zelf het mooiste vindt. Het komt er natuurlijk erg op aan, dat de kleuren mooi bij elkaar passen!

Tweede opgave. De verhalenplaat

Hulp aan de vogels

Met de verhalenplaat is dit jaar iets bijzonders, want hij bestaat uit twee platen, zie je wel? De ene laat je een 'vogelkerstboompark' zien voor bosvogels, en de tweede geeft je een beeld van watervogels in de koudste wintertijd, als het water bevroren is en de mensen er wakken in moeten openhakken, om de dieren aan wat water te helpen. Maar voedsel kunnen ze in zo'n klein plekje open water zelf nagenoeg niet vinden. En ze moeten zó oppassen dat ze niet vastvriezen! Nu wil ik je eerst nog even vertellen, wat een 'vogelkerstboompark' is. Die naam is

verzonnen door Maarten Wolters, een jongen van tien jaar. Hij woont in een Gelders dorp, en al een paar jaar heeft hij, als hun kerstboom thuis voor het laatst gebrand had, het boompje buiten in de tuin neergezet en het volgehangen met vogelvoer. Stukken brood, spek, vetbollen, pinda's, kaasresten, zonnepitten, cocosnoot, van alles hing hij er in. Het was dan voor de vogels hun kerstboom geworden en ze maakten er altijd gretig gebruik van. In de vorige winter, toen er zo erg veel vogels kwamen, koolmezen, pimpelmeesjes, kuif- en staart-

mezen, vinken, duiven, spechten, merels, boomklevers, mussen, eksters en nog 'wintergasten' uit het noorden er bij, maakten die met zijn allen alles zó gauw op, dat Maarten er soms wanhopig onder werd. Maar toen heeft hij er wat op bedacht! Aan al zijn vriendjes heeft hij gevraagd, hùn kerstboompje óók bij hem in de grote tuin te zetten en vol te hangen met vogellekkers. Nu, dat was een prachtig werk voor de kerstvakantie. „Dan maken we er een park van!” riep Kees Blom verrukt. „Een kerstboom-park!”

„Een vogelkerstboompark!” riep Maarten toen zelf.

En zó is dit lange woord ontstaan. De kleine broertjes en zusjes mochten natuurlijk ook meedoen. Telkens verzonnen ze nog weer wat nieuws er bij - het was ineens hun hobby geworden. Ze zullen het dit jaar stellig wel wéér doen! Maar nu de opgave. De kinderen tot en met tien jaar mogen er van beide platen één uitkiezen, waarbij ze dan zelf een verhaaltje moeten maken. De kinderen van elf jaar en ouder moeten de twee platen nemen, en daar één verhaal van maken. Titel: *Hulp aan de vogels*.

Ik denk wel dat het mooie verhalen zullen worden. Je mag ze zo lang of zo kort maken als je zelf wilt.

Cadeautjes voor het kindje

Ronald van Maerle en zijn (5) Anita zijn (7) op zondagschool. Ze zitten in de (6) afdeling, want ze zijn pas (3) en (3) jaar oud.

Op de laatste (6) vóór Kerstmis heeft de (8) aan de (8) het bijbelse kerstverhaal (7). Ze vertelde het zo (4), alle (8) zaten er aandachtig naar te (9). Toen het (9) om was, gingen Ron en Ita samen naar (4), ze (7) er dichtbij, ongeveer tien (7) lopen.

Onderweg zei (6): „Heb jij het mooi gevonden?”

Zijn (5) knikte. „Jawel,” zei ze, „maar ik vond het (5) cadeautjes van die drie (8). Wat heb je nou aan een klomp (4)? Daar kun je niks mee (4).”

„Voetballen,” zei haar (5).

„Een baby kan toch niet (10)! En (5) smaakt zo (6), daar moet ik voor mammié wel eens mee (7) als ik tandpijn heb. Niks (6). En dat andere, dat weet ik (4) eens wat het is!”

„Dat moet je (7), het heet (7),” wist Ron.

„En we mogen nooit (8) aansteken! En dat kan een (4) toch (8) niet! Ze hadden hem een (7) moeten (5).”

„Of een grote (10), een volle! Ze waren (3) genoeg!”

„Of een leuk (8)!”

„Of een netje met (9)!”

„Of een wollen (6)!”

„Of een ècht klein (6)!”

„Of een paar zachte (10)!”

De hele (3) naar (4) liepen ze leuke dingen te (8) voor wiegekindertjes, allemaal (6) die het (6) veel mooier zou hebben gevonden dan (5), (7) en (4).

En zó waren hun (9) daarmee bezig, dat ze thuis naar hun (13) gingen, om ieder een echt (4) en (4) cadeautje uit te (6) voor het (6) in de (6) van (9). Ron gaf zijn lieve (7) en Ita haar donkere (10) met de zwarte (10), waar ze (4) het (6) van hield. Ze brachten die (10) naar hun juffie toe. Die zou wel (5) hoe ze die naar het (6) toe moest (6). Juffie was er heel erg (3) mee. -

Schrijf dit verhaaltje netjes en zonder fouten over, en zet op de plaats van de cijfers de woorden, die daar horen te staan. Elk cijfer geeft aan, uit hoeveel letters dat woord bestaat.

Vierde opgave. Eigen illustratie

In de stal

In 't kribje ligt het jongetje
te spelen met zijn handjes,
Het heeft geen bedje van satijn,
geen kussentje met kantjes,

Maar 't licht naar ieder die het ziet,
met oogjes als twee sterren,
Het licht naar os en ezeltje
en naar wie komt van verre.

De herders buigen 't stoere hoofd,
 vergeten wrok en veten,
 En vragen vader Jozef, hoe
 het Kindje wel mag heten?
 De koningen, die binnengaan,
 vergeten macht en weelde,
 En kijken naar die handjes klein,
 die al een schaapje streelden.

In 't stalletje komt hemels licht
 zich tot de mensen neigen,
 Want al wat boos en donker is
 moet bij dit Kribje zwijgen;
 Hier werd nog nooit een schot gelost,
 nog nooit een vuist geheven,
 Hier bloeit alleen, op Gods bevel,
 de bloem van 't ware Leven.

M. L.

Dit versje moet je eerst aandachtig lezen, dan ga je het keurig overschrijven en illustreren. Je moogt er kleine tekeningetjes bij maken, of één grotere tekening, je mag precies doen wat je zelf mooi vindt.

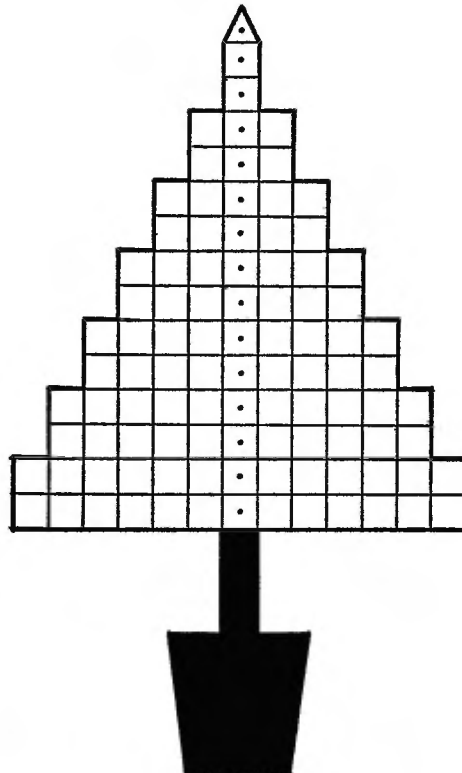
En denk nu vooral niet, dat jij niet tekenen kunt. Want het gaat hier niet alleen om de mooiste tekeningen - het gaat er vooral om, dat je illustratie laat zien, wat er binnen in je met Kerstmis omgaat: blijdschap en eerbied.

Vijfde opgave. Invulboompje

De kerstwens

Vanaf de top van het kerstboompje moeten letters en woorden ingevuld worden.

- 1 medeklinker
 - 2 klinker
 - 3 medeklinker
 - 4 boom
 - 5 bevel
 - 6 stad in België
 - 7 mannelijk rund
 - 8 lekkernij op beschuit
 - 9 voortzetting
 - 10 drinkgerei
 - 11 wordt klaargezet voor Sinterklaas
 - 12 schimmenspel
 - 13 giert soms om ons heen, vooral in de herfst
 - 14 vruchten (twee woorden)
 - 15 plaats waar we een onderdeel van ons middagmaal kunnen kopen
- De goede woorden geven op de puntjes, dus de langste lijn van top tot stam, iets te lezen dat ik jullie allen hartelijk toewens.

Karakter

De zesde opgave is weer in tweeën gesplitst. Opgave *a* is voor de kinderen tot en met elf jaar, opgave *b* voor de kinderen van twaalf jaar en ouder. Wie wil, mag ze allebei maken.

Hier volgt nu eerst de opgave VI *a*.

21-48-77-34-51-68-27-67-67-15-57
 75-6-32-63-80-8-36-61-70-81-85-72
 60-55-37-5-24-39-29-73-20
 78-83-1-33-69
 35-14-23-3-66-53-82-59
 72-26-18-58-71-41-30-1-13-25-50
 12-2-56-17-38-54-8-76-64-11-19-79
 47-74-46-31-1-84-42-40-9-52-46
 16-44-49-62-10-65
 45-67-7-43-22-28
 4-74-53-32-67

Gevraagd wordt een lange zin van 85 letters; er moet één komma in staan. Je moet deze gevraagde woorden opgeven en de zin die je er mee samenstelt.

De gegevens zijn:

december
 hoor je in december
 Kerstversiering
 nòg een Kerstversiering
 één der drie koningen
 wintertooi
 moet nu getoond worden
 nestkastje
 deel van vissenlichaam
 meisjesnaam
 uitroep

Nu opgave VI *b*. Van jullie wordt een zin gevraagd van 106 letters, die een

19-50-91-14-11-74-61-44-84-106
 28-59-86-65-52-26-49-9-3-68
 102-7-55-39-21-63
 51-104-95-23-53-98-89-72-17-60-45
 79-4-69
 33-73-61-83-18-76-36-91-82-10-92-58-
 48
 93-21-85-78-12-56-75-20-40-84-70-
 100-6
 31-24-29-39-16
 22-97-54-103-91-39-46-81
 34-94-21-92-9-49-90-24-1-32-57-105-
 87-80-51
 102-9-25-99-41-2-88-101-14-15
 67-5-14-71-17-27-77-43-62-102
 21-38-96-92-66-35-42-30
 37-64-13
 3-8-47-4-10

vierregelig gedichtje vormen. Zet er ook de leestekens in. De gegevens zijn:

bewijs van sterkte
 deernis
 daarmee overwin je veel
 moeten alle kinderen leren
 wordt betracht door de barmhartige Samaritaan
 helpt om opgewekt te zijn
 zeer goede eigenschap
 animo voor arbeid
 eist geestelijke kracht
 uiting van geloof
 véél moeite
 manieren en gewoonten
 jongensnaam
 meisjesnaam

Gevraagd dus: deze woorden, en het gedichtje. En zet er ook eens bij, wat het betekent!

Je weet het allemaal nog wel, hè? Eerst de getallen van 1-85 (opgave a) en voor

b van 1-106 ruim en duidelijk naast elkaar opschrijven, dan de woorden bedenken, en elke letter onder zijn eigen getal zetten. Dan komt de zin vanzelf voor de dag!

Ziezo, daar staan ze dan weer. Je kunt aan de slag! Maar eerst nog even goed lezen wat hier nog volgt:

Door mee te doen, gòèd natuurlijk, aan alle zes (of zeven!) opgaven, kun je een heel mooi boek verdienen, want dan krijg je een hoofdprijs. Wie er vijf goed maakt, valt een eerste prijs ten deel! Dan komen de tweede prijzen voor wie vier opgaven goed en netjes oplossen. En dan zijn er nog een héleboel derde prijzen. Die zijn voor hen, die één of twee of drie opgaven zo goed hebben gemaakt, dat ze er als cijfer een 9 of 10 voor hebben gekregen. Alle prijzen zijn boeken, heel mooie boeken. Doe dus maar je uiterste best; zo'n prijsboek is wel wat inspanning waard!

Hier volgen nu nog acht regels, waar je je stipt aan houden moet:

1 Elke opgave moet op een apart vel papier geschreven worden, en voorzien zijn van je volledige naam en adres, en van je leeftijd (geboortedatum er bij!). Zet er bij twijfelachtige namen, zoals: Hans, Anne, Willie, enzovoort ook bij of je een jongen of een meisje bent.

2 Frankeer je brief goed! Brieven met strafport moeten helaas geweigerd worden.

3 Gebruik alsjeblieft goede, donkere inkt. Alleen zieken mogen desnoods met potlood of ballpoint schrijven.

4 Wie de kleurplaat graag terug wil hebben, moet daarvoor postzegels insluiten (niet vastplakken!).

5 Moedere kinderen van eenzelfde gezin mogen bij Uitgeverij Ploegsma, Kei-

zersgracht 616, Amsterdam-C nog een of twee gratis kleurplaten aanvragen. Maar doe dit vlug, anders zijn ze op!

6 Dek kleurplaat en tekeningen liefst af met vloei, en plak een briefje met je naam enzovoort achterop.

7 Kinderen uit één gezin kunnen in één enveloppe inzenden, mits het werk goed apart en gescheiden wordt gehouden (met clips).

8 Alle inzendingen en brieven moeten worden toegezonden aan mejuffrouw Mien Labberton, J. J. Talsmalaan 14, te Oosterbeek, vóór 20 januari 1964. Dit is de uiterste datum!

Willen de prijswinnaars mij even de goede ontvangst van hun prijsboek berichten? Er zijn er twaalf, die dit vorig jaar verzuimd hebben. Zorgen jullie er voor, het nu beslist allemaal te doen? Dat zou prettig zijn!

Er is de laatste jaren ook nog een aparte verhalenwedstrijd geweest. Het ging erom een zó mooi kerstverhaal zelf te bedenken en te schrijven, dat het in het volgende kerstboek zou kunnen worden opgenomen. De deelname hieraan was zo gering, dat deze opgave niet meer wordt herhaald.

En nu wens ik jullie weer een blijde kerstvakantie, een gezegend Kerstfeest en ook een mooie Oudejaarsavond en gelukkig Nieuwjaar toe. En veel genoegen met al dit kerstwerk. Hartelijk gegroet allemaal!

M. L.

Meer boeken voor Kerstmis

Hieronder vindt U nog een aantal uitgaven, die welkom zijn bij de Kerstviering in elk gezin en op de zondagsscholen.

Bundels Kerstverhalen voor de jeugd

Mensen en dieren in de Kerstnacht *N. Basenau-Goemans* f 4.95

Het Kerstboek voor de jeugd *D. A. Cramer-Schaap* f 4.90

Kerstmis is gekomen *C. E. Pothast-Gimberg* f 3.95

De Kerstschoof *C. E. Pothast-Gimberg* f 2.95 Wielewaalreeks

Voor Kerstmis deze kant uit *Ruth Sawyer* f 4.90

Zij kwamen van verre *C. Wilkeshuis* f 4.25

Stille Nacht

gebonden f 5.90

50 kerstliederen met pianobegeleiding

Kinderen van één Vader

illustraties van Nans van Leeuwen

voor gezin en zondagschool

2e druk

gebonden f 9.50

Een bundel van 200 liederen voor de jeugd met pianobegeleiding (waaronder de liederen uit 'Stille nacht'). Behalve oude bekenden werden ook tal van nieuwe composities en teksten opgenomen.

Bijbelse verhalen voor jonge kinderen

D. A. Cramer-Schaap

illustraties in vele kleuren van Alie Evers

voor kinderen van 4 tot 8 jaar

6e druk, herzien en uitgebreid

gebonden f 8.90

Van deze kleuterbijbel is nu een zesde, uitgebreide druk verschenen, waarin nieuwe verhalen en tekeningen zijn opgenomen.

Wij verheugen ons bijzonder, dat 'Bijbelse verhalen voor jonge kinderen' zo de weg naar de gezinnen heeft gevonden dat nu reeds, na enkele jaren, een zesde druk nodig is.

De Hervormde Raad voor Kerk en Gezin

Het illustratiewerk, dat een fris en speels karakter bezit, vertoont een voortreffelijke eenheid met de tekst. Wij kunnen niet anders zeggen dan dat wij van dit boek hebben genoten.

School en Godsdienst

In de boekhandel verkrijgbaar

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam C

